EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 193, 1 Haziran '98

Geleneksel yapılar ayrıştırılacak, tüm komünist potansiyel tek parti çatısı altında birleştirilecektir!

Geleneksel çevrelere zorunlu hatırlatmalar

İç sıkıntılar ve ilkesiz düşmanlıklar

Komünist hareket son birkaç aydır bazı sol çevrelerin gündeminde özel bir yer tutmaktadır. Bunlardan bazıları gelinen yerde rahatsızlıklarını, bunun ürünü saldırı ve karalamalarını açığa vurmak zorunda kalmışlardır. Bunun görünürdeki nedenleri şu veya bu çevreye göre farklı, fakat temeldeki nedenleri tümü için aynıdır. Bu çevreler komünist hareketin büyüyen etkisinden, bunun kendi saflarını şu veya bu düzeyde etkileyen sonuçlarından rahatsızdırlar. Bu rahatsızlığı sol içi mücadelenin tek meşru yöntemi olan ilkelere ve idelolojik çizgiye dayalı bir mücadele ile karşılayacaklarına, ilkel sataşma ve spekülasyonlardan medet ummaktadırlar. Kendi tabanlarını ilkesiz ve kör düşmanlıklara yöneltecek yol ve yöntemlere başvurmaktadırlar.

Bunlara daha sözün başında ön yanıtımız şudur: Siyasal mücadele sahnesine çıktığımızdan bu yana reformist ya da halkçı tüm geleneksel çevrelerin bize karşı izlediği "mücadele" çizgisi hep bu olageldi. İlkel karalama ve demagojilere, gücümüz ve etkimiz üzerine aynı ilkellikte spekülasyonlar eşlik etti. Bazıları ölçüsüzlükte işi "bir hiç" olduğumuzu söylemeye kadar bile vardırdılar. Ama zaman, bu zaman içinde bizim gelişme süreçlerimiz, bunların tümünü de sırasıyla utandırdı. Bizi "hiç"leyenler çok geçmeden bunun altında ezildiler. Bizi "üç-beş inkarcı" sayanların safları şimdi bizim önü alınamayan etkimiz ve basıncımızla sarsılıyor. Biz bugün bizi "yalan" sayma densizliğini marifet sayanların gündemlerinin göbeğine gidip oturduk, onlar artık o çok imzalı ortak "bildirge"lerinde bile bizi anmadan, bize sataşmadan edemiyorlar.

Birkaç yıl önce aynı perdeden konuşan başka birilerine de hatırlatmıştık. Politik yaşamda güç ve etki sahibi olmayanların ciddiye alındığı, özel saldırılara konu edildiği nerede görülmüştür? Biz kendi payımıza böylelerini değil tartışmak, bir kez olsun adlarını anmayı bile yük sayıyoruz. O çok imzalı "ortak bildirge"nin bu tür imzacıları bizde "dejenere dergi çevreleri" olmaktan öte bir anlam taşımazlar. Bizi gündemlerinden bir türlü çıkaramayanların bizi "yalan" sayması, bizim katı gerçekliğimizin onların zihninde yarattığı ağırlığa ilkel bir tepkiden öte bir anlam taşımaz. Bu yöntemler TDKP'den DHKP-C'ye ve TİKB'ye kadar iyi-kötü zamanında denendi, ama hiç kimse bunlarla bir yere varamadı. Değil ki sol çevrelerde ideolojik omurga yoksunluklarıyla, ona buna hayranlık ve öykünmeleriyle alay ve aşağılanmalara konu edilen, düşünsel ve pratik açıdan ilkellikleriyle tanınan birilerinin buna yönelik düzeyden yoksun çabaları şu günden sonra bir sonuç versin.

Komünist harekete yönelik açık ya da örtülü karalama ve spekülasyon kampanyasının iki önemli güncel nedeni var.

Bunlardan ilki, EMEP saflarından "Kahrolsun reformizm!" gibi son derece anlamlı bir şiar eşliğinde başlayan kopmalardır. Bu kopmaların ilk grubu, Nisan ayı içerisinde, yine son derece anlamlı bir çağrı ile komünist hareketin saflarına katıldı. "Poletarya devrimi davası ve sosyalizme inanan tüm devrimcilere çağrımızdır: Tüm komünistler EKİM saflarına! Komünist işçi paritisi bayrağı altına!" şeklindeki bu çağrı geleneksel hareketin tümünü hedef alıyordu. Bu denli açık, yürekli ve yüksek sesli bir çağrının mezhepleşmiş yapılarını umutsuzca ayakta tutmaya çalışan çevrelerde rahatsızlık yaratmaması düşünülemezdi. Bu çağrıya eşlik eden bizim kendi değerlendirmelerimiz ise bu rahatsızlıkların deyim uygunsa tuzu-biberi oldu. Zira bu değerlendirmelerde biz, yıllardır dile getirdiğimiz bir hedefi ve görevi yineliyor, dahası, tüm komünist potansiyelin tek bir parti çatısı altında birleştirilmesi şeklindeki bu görevin artık güncelleştiğine dikkat çekiyorduk.

Saldırı ve karalama kampanyasının ikinci güncel nedenine gelince. Bu, görünürde farklı, gerçekte ise ilkinin doğrudan bir uzantısı ve tamamlayıcısıdır. Sözkonusu olan, bu yılın 1 Mayıs'ında komünistlerin kendilerini politika ve pratikte geleneksel küçük-burjuva akımlardan ayırmasıdır. En ucuz ve en ilkel saldırı ve spekülasyonların ortak malzemesi olduğu için bunun üzerinde birazdan durmamız gerekecek. Hemen belirtelim, bu konuda yeni hiçbir şey söylemeyeceğiz. Yalnızca bu yılın değil, daha geçen yılın 1 Mayıs'ı öncesinde başlayan zorunlu bir "yol ayrımı"nın zamanında açıklıkla ortaya konulmuş nedenlerini ve mantığını, bizzat bu geçmiş değerlendirmelerimize dayanarak, burada yinelemekle yetineceğiz. Bunlar, bir yandan, komünist hareketin bir yılı aşan bir süre önce son derece sorumlu ve özenli bir üslupla dile getirdiği uyarı ve eleştiriler çerçevesinde farklılaşan tutumuna ışık tutacaktır. Öte yandan, sanki politika ve pratikteki bu farklılaşma şu son birkaç ayın beklenmeyen bir gelişmesiymiş gibi davranan, bunu spekülasyonlarına konu eden densiz takımının yapmakta olduğu işin, ilkelliği ölçüsünde dayanaksız karalamalardan ibaret olduğunu açıklıkla gösterecektir.

Bu zorunlu yeniden hatırlatmalara geçmeden önce, komünist hareketin ulaştığı gelişme düzeyinin onu devrim ve sosyalizm davasına bağlı tüm gerçek devrimciler için bir birleşme odağı olarak öne çıkarmasından duyulan rahatsızlıklara bir çift sözümüz olacak.

Söze liberal yiğit takımından başlıyoruz. Henüz hiçbir bilgiye sahip olmadığımız bir sırada, bu hareketin saflarında yaşanan kopmayı biz, *"düzenle bütünleşme çizgisini günden güne derinleştiren reformist akımın bünyesinde kaçınılmaz olarak yaşanacak bunalımın bir ilk dışa vurumu"* saymış; yaşanan bu ilk kopmayı çok geçmeden yenilerinin izleyeceğine açıklıkla işaret etmiştik. Buna, bu gelişmelerin, komünist hareketin zaman içinde reformizm üreten halkçı çizgiye zamanında yönelttiği ilkelere dayalı "ideolojik saldırının isabetliliğinin" yeni bir doğrulanması olduğunu eklemiştik. Tüm bunlara ilaveten, yaşanan iç ayrışma ve kopmalar karşısında taraf olduğumuzu da bu arada tüm açıklığı ile ilan etmiştik. Tüm bunlar ilkelere ve ideolojik esaslara dayalı açık ve net tutumumuzun yeni bir örneği idi. Ve sürecin seyri, bu değerlendirmelerin isabetliliğini ve bu tutumun başarısını göstermekte gecikmedi.

Dolayısıyla, liberal yiğit takımının bugünkü hırçınlıkları ve saldırganlıkları boşunadır. Böyle davranışlarla gelişmelerin önünü alamayacaklardır. Sözkonusu olan, yılları bulan büyük bir aldatmacanın çöküşüdür. Sözkonusu olan, siyasal mücadeleyi yalan ve aldatma, bunlara dayalı oyalamalar üzerine kuran ilkesiz ve samimiyetsiz bir tutumun kaçınılmaz iflasıdır. Bugün artık deniz bitmiştir. Bugün artık, legal partiye geçişin tam da illegal örgütün tasfiyesiyle örtüştüğü gerçeğinin üzeri örtülememektedir. Bugün artık, yıllardır devrim ve sosyalizm üzerine edilen onca laftan geriye kala kala "demokratikleşme" programı kaldığını devrimciler açıkça görebilmektedirler. Bu geriye dönük yoğun

sorgulamalara neden olmaktadır. Devrim ve sosyalizm davası konusundaki samimiyetini hep korumuş birçok devrimci bugün bu hareketin nereden nereye ve nasıl geldiğini anlamaya çalışmaktadırlar. İç bunalımı yaratan, iç çözülme ve ayrışmayı besleyen, toplu devrimci kopmalara yol açan dinamik işte budur. Komünist hareketin uzun yılları bulan ideolojik mücadelesi ve toplam örgütsel birikimi ise, bir yandan bu sorgulamaları kolaylaştırırken, öte yandan, devrimci arayışa giren insan gruplarına güven ve coşku veren bir alternatif sunmakta, onlar için somut bir çekim odağı oluşturmaktadır.

Şimdilerde EMEP'in liberal yönetici takımı, bir devrimci eskisinin ağzından kamuoyu önünde, "partileri üzerinde kötü bir oyun oynandığı"ndan yakınıyorlar ve "biz bu oyunları boşa çıkaracağız" diyorlar. Bir partinin bünyesinde tümüyle ideolojik-politik temellere dayalı iç ayrışma ve kopmaları, bu parti üzerinde oynanan kötü bir oyun olarak nitelemeye kalkmak -bunu bu adamların bugün içine düştükleri çaresizliğe bir gösterge saymak gerekiyor. İlla da "kötü bir oyun"dan sözedilecekse, buna en uygun durum olarak, tam da bu liberal takımının yıllardır devrim ve sosyalizm bayrağı sallıyor görünerek devrimci bir hareketi liberal bir batağa sürükleme oyunundan sözedilmelidir. Gelinen yerde yalanları çökmüş, oyunları bozulmuştur. Saflardan kopan devrimciler, yayınladıkları deklerasyonlarda "Kahrolsun reformizm!" diyorlar ve "Herkes kendi bayrağı altına!" çağrısı yapıyorlar. Bu çağrı bir açıklık çağrısıdır, bu çağrı herkesin kendi bayrağı altına geçmesi, kendi gerçek platformuyla ortaya çıkma çağrısıdır. Yıllardır başarıyla oynanan kötü bir oyunu bozan işte tam da ilkelere ve ideolojik öze dayalı böylesi çıkışlardır. "Oyun" bunun neresinde liberal baylar? Ama sizler "oyun bozma" değil, şimdilerde yeni oyunlar tezgahlama çabası içerisindesiniz. İnsanları yeniden "illegal parti", "kongre", "EMEP'te reorganizasyon", ve en önemli nokta, "biz de toplumsal devrimi savunacağız" türünden bir dizi yeni yalan ve manevrayla bir kez daha aldatmaya, oyalamaya, böylece yeni bir "kötü oyun"la iç çözülmenin önünü almaya çalışıyorsunuz. Ama boşuna! Bu kez işiniz gerçekten zor. Artık büyü bozuldu, peçeler yırtıldı. EMEP'te iç çözülme ve ayrışma, devrimcilikte ciddi ve samimi insan gruplarının kopması tamamlanana, geriye gerçekten liberal olan bir posa kalana kadar sürecektir. Ama merak etmeyin, geriye yine de epeyce şey kalacaktır. Zira yıllardır insanları liberal bir siyasal zemine çekip çürütmekte gerçekten büyük bir başarı kazandınız. Başarınızın bu gerçek meyvesi her halükarda size kalacaktır. Ve işte ancak bu durumda, kendi gerçek renginizle, o pembe reformist bayrağınızla ve buna uygun düşen bir insan malzemesiyle başbaşa kalacaksınız ve kimse partiniz üzerine "kötü oyunlar" oynama ihtiyacı duymayacak.

EMEP saflarından "Kahrolsun reformizm!" şiarı eşliğinde başlayan bu kopmalar elbette devrimci çevreler tarafından yakından izlendi ve içlerinden bazıları tarafından memnuniyetle karşılandı. Bu, devrim konusunda ve devrimcilikte ciddi her kişi, grup, çevre ve örgütün göstermesi gereken en olağan tutumdu. Devrimcilik adına önemli güçleri düzene yamamaya çalışan güçlü reformist bir odağa vurulmuş bir darbe, tüm devrim güçleri için ortak bir sevinç kaynağı olmalı, heyecanla selamlanmalıydı. Ama şaşırtıcıdır, bunu kıskançlıkla karışık bir tedirginlikle karşılayanlar da oldu. Şaşırtıcı görünen bu davranış, gerçekte göründüğü kadar şaşırtıcı değildi. Kıskançlıkla karışık tedirginlik hiç de nedensiz değildi; zira kopanlar, kendilerini EMEP'ten değil fakat TDKP'den kopmuş sayıyorlar, ortaya koydukları ideolojik platformla, bugünkü EMEP'i üreten geleneksel halkçı çizgiyi eleştiriyorlardı. Yetmiyormuş gibi, kendilerini komünist hareketin saflarıyla buluşturacak bir düşünce çizgisini benimsiyorlardı ve nitekim sonuç böyle de oldu. İşte bu gerçek, başta liberal yiğit takımını tam 11 yıl boyunca (1986'dan 1997'ye!) "resmen" "kardeş komünist hareket" sayanlar olmak üzere birçoklarını ellerinde olmayarak rahatsız etti. Bugün daha

düne kadar "kardeş" olanların başına gelenler yarın pekala onların da başına gelebileceğine göre, bu rahatsızlık çok da yersiz değildir.

TDKP kendi eklektik küçük-burjuva programını ve çizgisini '90'lı yıllarda "demokratik kapitalizm/demokratik cumhuriyet" doğrultusunda aşmıştı. EMEP, kendini bu tür bir aşmanın kaçınılmaz bir ürünü oldu. TDKP'nin 11 yıllık "komünist kardeş"leri ise bu programı daha 1986 yılında ve bir örgüt konferansında "resmen" benimsemişlerdi. Bir yandan devrimci içgüdü, öte yandan kendi dışındaki reformist cereyanlardan olduğu kadar devrimci cereyanlardan da etkilenme "yeteneği", bu programın gerekli politik-pratik sonuçlara varmasından bugüne kadar onları alıkoydu. Ama bu program açık ideolojik kavrayışa dayalı açık bir eleştiri ile reddedilmedikçe, er ya da geç kendi politik-örgütsel sonuçlarını da üretecektir. Tıpkı "kardeş komünist hareket" TDKP'de olduğu gibi. Bunu tam bir bilimsel kesinlikle iddia ediyoruz ve zaman bizi kesin bir biçimde doğrulayacaktır. Biz bilimsel bakışaçısına dayalı bu tür iddialarda (TDKP'nin akibetinden Kürt hareketinde "yol ayrımı"na kadar) bugüne kadar çok kimseyi şaşırtacak denli haklı çıktık ve gelecekte yine çıkacağız.

Bunları, EMEP bünyesinden yaşanan kopmalardan rahatsız olan ve gelişmelerin kendi saflarını etkilemesinden kaygılanan densiz takımının ve açıktan olmasa bile örtülü olarak onlara eşlik eden bazı çevrelerin "TDKP'ye benzediler"e dayalı spekülasyonlarına atfen hatırlatıyoruz. Güneş balçıkla sıvanmaz. Bu ülkede Marksizm-Leninizme dayalı sert ve kapsamlı bir saldırıyla TDKP'nin tüm ideolojik temelini yıkan hareket biz olduk. TDKP'nin evrimini ve akibetini, onun açık ya da gizli tüm hayranları yıllarca geriden gelerek bizim üzerimizden izlediler. Onların hiçbiri bugüne kadar, genel-geçer politik ithamlar ile alışılmış sövüp-saymaları saymazsanız, TDKP programı ve ideolojik çizgisi ile araya teorik özü olan herhangi bir ciddi sınır çizemediler. Çizemezlerdi; zira aynı teorik temeli, aynı programatik özü paylaşıyorlardı. Aynı tarihsel evrimin ürünü olmuşlardı, aynı sosyal zeminde şekillenmişlerdi, aynı yerli ve uluslararası ideolojik kaynaklardan beslenmişlerdi vb., vb. TDKP'nin ideolojik temellerine yöneltilmiş tüm saldırılarımız, her zaman söylediğimiz gibi, gerçekte geleneksel hareketin temelde ortak olan ideolojik konumuna yöneltilmiş bir saldırıydı. TDKP çizgisi yalnızca bu ortak konumun daha incelikli formüle edilmiş, bu nedenle görünürde daha güçlü ve olgun bir örneği idi. Dolayısıyla TDKP gerçekte böylelerinin nispeten daha gelişmiş bir örneğinden öte bir şey değildi. Ya da tersinden ifade edersek, örneğin bugünkü MLKP dünkü TDKP'nin daha ilkel ve ciddiyetsiz bir örneğinden öte bir şey değildir. Yıllarca kazınamayan TDKP hayranlığının, TDKP'nin çürüyüp yok olduğu bir evrede bile onun hala "kardeş komünist hareket" olarak görme tutumunun gerisinde işte bu nesnel gerçek, bu benzer kumaştan olma olgusu vardır. Daha ilkel olanın daha gelişmiş olana özenmesinden, ona gizlenemeyen bir hayranlık duymasından daha doğal, daha olağan ne olabilir?

Öyle anlaşılıyor ki, bugüne kadar bu gerçeğe ilişkin olarak ortaya koyduklarımızı anlamazlıktan gelip geçiştirenlerin gözüne tüm bunları ayrıntılı bir döküm içinde bizzat sokmak gerekmektedir. Böyleleri meraklanmasınlar ve biraz daha sabretsinler, tüm bunlar gereğince yapılacaktır. TDKP'nin 11 yıllık "komünist kardeş"lerine istedikleri fazlasıyla verilecektir. Bunu bir yük saymıyoruz; tersine, tüm komünist potansiyelin tek çatı altında, komünist işçi partisi saflarında birleştirilmesi için ne gerekiyorsa biz onu seve seve yaparız.

Geleneksel solda ciddiyet bunalımı

Geleneksel küçük-burjuva akımların ciddiyetsizliği yeni bir olgu değil ve biz de bunu ilk kez dile getiriyor değiliz. Geleneksel hareketten kopma sürecinde kaleme alınanan metinlerimizden biri *Ciddiyet Bunalımı* türünden son derece anlamlı bir başlık taşıyordu ve başlığa içerik olarak anlamını veren düşünce Lenin'in şu

çok bilinen sözlerinden esinlenmeydi: "Bir siyasal partinin kendi yanılgıları karşısındaki tutumu, bu partinin ciddi olup olmadığını kendi sınıfına karşı ve emekçi yığınlara karşı görevlerini yerine gerçekten getirip getirmediğini saptayabilmemiz için, en önemli ve en güvenilir ölçütlerden biridir. Yanılgısını içtenlikle kabul etmek, nedenlerini arayıp bulmak, bu yanılgıya yolaçan koşulları tahlil etmek, yanılgıyı doğrultma yollarını dikkatle incelemek; işte, ciddi bir partinin işaretleri bunlardır, bu, ciddi bir parti için görevlerini yerine getirmek, sınıfı ve ardından da yığınları eğitmek ve bilinçlendirmek demektir."

O zamanki muhataplarımız 12 Eylül gibi ağır ve yıkıcı bir yenilginin nedenlerini ciddiyetle irdelemek ve bundan gerekli sonuçları çıkarmak bir yana, buna yönelik çabaları da bloke etmeye, en olmadık yol ve yöntemlerle engellemeye, boşa çıkarmaya çalışıyorlardı. O zaman bunu yapanları, yenilginin sonuçlarından dersler çıkararak ileriye çıkamayanlar zamanla kaçınılmaz olarak geriye düşeceklerdir, diyerek uyarmıştık. On yıl sonra bugün böyleleri bizim tahmin ettiğimizden de gerilere düştüler. Devrimcilerin ibretle seyrettiği liberal bir batağa saplandılar ve halen de orada debeleniyorlar. Bu denli gerilere düşmelerinin gerisinde, elbetteki ileriye çıkma çabaları karşısında gösterdikleri o aşırı katı direnç vardır.

Siyasal hata ve yanılgılar karşısında aynı oportünist tutum gerçekte tüm kanatlarıyla geleneksel küçük-burjuva akımın genel bir özelliğidir. Bugün bu akımlardan hiçbirinin 12 Eylül yenilgisi konusunda sahip oldukları herhangi bir ciddi değerlendirmesi yoktur. Yeni döneme "kaldıkları yerden" başladılar ve halen öylece gidiyorlar. Bu nedenledir ki, tüm temel/yapısal zaaflarını korudular, koruyorlar. İleriye çıkamayanların gitgide geriye düşmekten kurtulamaması kuralı çerçevesinde, birçok açıdan daha geri bir noktaya bile düştüler. Ciddiyetsizlik giderek bir kimlik, bir siyasal davranış biçimi haline geldi bu akımlarda. Siyasal koşullar, özellikle de devrimci bir kitle hareketinin yokluğu, bunu besleyen ve ağırlaştıran bir dış etken rolü oynadı. Buna son on yılık süreç üzerinden çok sayıda temel önemde örnek verilebilir ve komünist basında sürekli verilmiştir de. Biz burada son iki yıllık süreçte yaşanan birkaç temel önemde olayı hatırlatmakla yetiniyoruz.

Bunlardan ilki, '96 Haziran'ında kamuoyuna açıklanan Devrimci Güç Birliği Girişimi'ydi. Tabandan gelen güç ve eylem birliği süreçleri üzerine oturmasına, dahası, aynı günlerdeki Zindan Direnişi bunu siyasal ve moral açıdan besleyen çok kuvvetli bir etken olmasına rağmen, bu girişim başarısızlığa uğradı. Başarısızlığın ardından kimse kalkıp bunun nedenleri üzerine ciddi bir değerlendirme ortaya koyma, birliğe umut bağlamış devrimcilere ve emekçilere sunma ihtiyacı duymadı.

İkincisi, bizzat Zindan Direnişi içinde yakalanan birlik imkanlarının ve bu direnişin toplumu sarsan etkisinin dar grupsal hesaplar çerçevesinde heba edilmesiydi. Geçmişten bugüne birlik üzerine iyi dilek ve temennilerde bulunmayı adeta ticari bir iş edinen bazı çevreler, bu olanağın heba edilmesinde, daha önce Devrimci Güç Birliği'ni de boşa çıkaranlara (DHKP-C) dolgu malzemesi olmakta herhangi bir sakınca görmediler. Zindan Direnişini izleyen günlerin o akılalmaz sorumsuzluğu da öylece geçiştirildi. Bu sorumsuzluğun mimarları ya da ona dolgu malzemesi olanlar, bu konuda ciddiyet ve samimiyet göstergesi olabilecek tek kelimelik bir değerlendirme yapma ve kitlelere sunma gereği duymadılar.

Üçüncü bir olay '97 1 Mayıs'ıydı. Politikasızlık ve devrimci güçbirliği alanındaki kaba samimiyetsizlik, artı grupsal kaygılar çerçevesinde küçük hesapçılık, bu 1 Mayıs'ı devrimci hareketin toplamı için kaba bir başarısızlığa çevirdi. Bu kaba başarısızlık, yanısıra, ona yolaçan kaba hata ve zaaflar da, aynı biçimde geçiştirildi, herhangi bir ciddi değerlendirmeye konu edilmedi, başarısız pratikten gelecek için hiçbir ders çıkarılmadı. Böyle olunca, aynı başarısızlık kendini, neredeyse tamamen aynı biçimde, bu yılki 1 Mayıs'ta bir kez daha tekrarladı.

Ve böylece sözü gelmek istediğimiz asıl noktaya, üzerine ucuz ve ilkel spekülasyonlar yapılan konuya getirmiş olduk.

'97 1 Mayıs öncesinden '98 1 Mayıs'ı sonrasına...

Komünist hareket varlığını küçük-burjuva devrimciliğinin 12 Eylül'ü izleyen kolay yenilgi ve iflasının çok yönlü bir biçimde sorgulanmasına borçludur. Biz siyasal başarısızlıkların, buna yolaçan hata, zaaf ve yanılgıların sorgulanmasını siyasal ciddiyetin olmazsa olmaz koşulu olmanın yanısıra temel bir ilerleme koşulu saydık her zaman. Son birkaç yılın 1 Mayıs'ına, geleneksel küçük-burjuva akımların asıl amacı neredeyse tümden gözden kaçıran kaba dargörüşlülüklerine, güç ve eylem birliği çabaları karşısındaki samimiyetsizliklerine de bu çerçevede yaklaştık.

'96 1 Mayıs'ım izleyen kısır ve çocukça çekişmelere, '96 yazında boşa çıkarılan güçbirliği girişimlerine, Zindan Direnişinin siyasal etkisini hovardaca tüketen sorumsuzluklara ve nihayet Susurluk skandalını izleyen dönemde devrimci hareketin sunduğu manzaranın tüm umut kırıcılığına rağmen, '97 1 Mayıs'ını önceleyen haftalarda devrimci sorumluluğun gereği olan özel bir hassasiyet gösterdik. Pratikte 1 Mayıs'a yönelik güçbirliğini kendi cephemizden ciddiyetle ele almakla kalmadık, geride kalan dönemin bazı derslerini de devrimci uyarı görevi çerçevesinde dikkatli ve yapıcı bir dille, fakat tüm açıklığı ile ortaya koyduk. *Ekim*'in *1 Mayıs Sorumluluğu* başlığı taşıyan 15 Nisan 1997 tarihli başyazısı bu çerçevede şu değerlendirmelere yer vermişti:

"Birleşik devrimci inisiyatif bu yılın 1 Mayıs sürecinde apayrı bir önem taşımaktadır. Bundan hiç de devrimci güçlerin yakın pratik bir işbirliğini kasdetmiyoruz. Elbette ki bunun başarılması gerekli ve en arzu edilir olandır. Bugün bu doğrultuda iyiniyete dayalı olumlu bazı adımlar olsa da, bunun güçlendirilerek devam edip ettirilemeyeceği henüz belli değildir. Geride bıraktığımız dönemin deneyimleri bu konuda umut ve cesaret kırıcıdır.

"Fakat biz birleşik tutumdan, deyim uygunsa paralel hassasiyetleri ve pratikte örtüşecek, birbirini tamamlayıp güçlendirecek çabaları kastediyoruz. 1 Mayıs hazırlığının, dar grup kaygılarının ötesine geçilerek, devrimci siyasal mücadeleye yeni mevziler kazandırma amacına bağlanması, hassasiyet gösterilmesi gereken ana sorun durumundadır. Geçmiş yıllarda bir süre için devrimci hareketin geneline egemen olan tutum buydu. Bu, devrimci sorumluluk duygusunun bir yansıması olarak kendiliğinden yaşanıyordu. Fakat son bir-kaç yıldır yazık ki bu tutum kaybedildi ve yerini grup varlığını sergilemek gibi son derece dargörüşlü ve anlaşılması güç bir davranış tarzına bıraktı. Normal durumda her bir devrimci akım için temel kaygı, 1 Mayıs hazırlık sürecini etkili bir kampanyaya çevirmek ve kutlamaları devrimci mücadeleye yeni bir soluk kazandıracak bir fırsat olarak değerlendirmek olmalıdır. Oysa son iki yılda bu kaygı yerini her bir grubun 'kendini gösterme' ve bununla sözde bir şeyler kanıtlama kaygısına bırakmış durumda. Bu gerçekte kimseye ve genel olarak devrimci siyasal mücadeleye bir şey kazandırmadığı gibi, tersine devrimci akımların saygınlığını zedelemekte ve bir bütün olarak da mücadeleye zarar vermektedir.

"Geçen yılın 1 Mayıs'ı bu açıdan önemli derslerle doludur. Düşününüz ki, devrimci gruplar kim alana ne kadar kitle taşıdı, kim alanda ne türden bir 'öncü' inisiyatif gösterdi ekseninde kısır tartışmalar yürütüyorlarken, karşı-devrim, bu büyük işçi-emekçi gösterisinin ardından, onun neredeyse bütün politik etkisini boşa çıkaracak bir karşı-devrimci kampanya sürdürüyordu. Bu kampanyada polisi ve medyasıyla, faşisti ve sosyal-demokratıyla, Türk-İş'li ve DİSK'li bürokratlarıyla, tüm düzen cephesi birleşik bir koro oluşturuyorlardı. Bu kampanya öylesine etkili yürütüldü ki, sonuçları ancak Zindan Direnişlerinin sarsıntısıyla aylar sonra bir ölçüde dengelenebildi.

"Bunları hatırlamak, yeniden değerlendirmek ve mutlaka hesaba katmak kimsenin kaçamayacağı bir devrimci sorumluluktur." (*Ekim*, sayı:167, başyazı)

'97 1 Mayıs'ı devrimci akımlar yönünden tam bir başarısızlık olarak yaşandı. *Ekim*'in konuya ilişkin başyazısı bu olguyu yüreklilikle başlığa çıkardı ve bu başarısızlığı ortaya çıkaran genel sürecin kısa fakat özlü bir tablosunu sundu. Süreci '96 1 Mayıs'ından alan, bu 1 Mayıs'taki devrimci başarının göreli olduğunu, bunun zaafları gizleyen bir perdeye dönüştüğünü tespit eden ve bunun sonuçlarına değinen yazı, doğal olarak bu ilk değerlendirmede sendika bürokrasisinin hain rolü ile reformizmin teslimiyetçi tutumunu önplana çıkarmaktaydı. Bu değerlendirmede devrimci akımlar payına söylenenler ise şöyleydi:

"Ve nihayet, 1 Mayıs başarısızlığı kendini en açık biçimde, devrimci akımların kutlamalara katılımındaki belirgin zayıflığında gösterdi. Bu sonuç raslansal değildir, bekleniyordu. Devrimci akımlar, geçen yılın 1 Mayıs'ında yaptıkları gözalıcı güç gösterisinin ardından, hızlı bir güç erozyonu sürecine girmişlerdi. 1 Mayıs'ı izleyen genel karşı-devrimci saldırı, gerek devrimci örgütlere vurulan fiziksel darbelerle, gerekse dayandıkları istikrarsız kitle tabanı üzerinde yarattığı yıldırıcı etki ile bu sonucu yaratmıştı. Daha zindan direnişleri dönemindeki göstergeler bu güç erozyonu konusunda bir tartışmaya yer bırakmıyordu. Oysa bir çok çevre ya bunun farkında değildi, ya da bunu yüreklilikle ortaya koyup nedenlerini irdelemek yoluna gitmiyordu. Böyle olunca, bu güç kaybı sürecinin sürmesinin ve 1 Mayıs'taki kutlamalara en kötü biçimde yansımasının önüne geçilemedi. 1 Mayıs kutlamaları, gerek katılım düzeyi ve gerekse davranış tarzı olarak, devrimci hareketin zayıflığının ve zaaflarının aynası oldu. Bu zayıflık ve zaaflar muhakkak ki önümüzdeki günlerde tartışılacak ve irdelenecektir.

"Şimdilik kaydıyla şu söylenebilir. Geçen yılın kutlamalarındaki açık başarı bir baş dönmesine yol açmış ve başarıya eşlik eden kaba zaafların üstü böylece örtülmüştü. Şimdi ise tersinden, başarısızlığın ve güçsüzlük ruh halinin ağırlığı altında ezilme tehlikesi vardır. Umut edelim ki, dün yüzeysel başarının şaşaasıyla kendinden geçerek zaaf ve yetersizliklerini gözden kaçıranlar, bu kez açık başarısızlığın sarsıcı etkisiyle bunu artık görmeyi başarabilsinler." (*Ekim, 1 Mayıs Başarısızlığı*, sayı:168, 1 Mayıs '97, başyazı)

Ekim, bir sonraki sayının başyazısını, bu kez *Başarısızlık ve Sorumluluk* gibi son derece anlamlı bir başlık altında, devrimci hareketin kendi zaaf ve yetersizliklerine ayırdı. Bu başyazının toplam içeriği, geleneksel devrimci çevrelerin bu yılın 1 Mayıs'ında da olduğu gibi yinelediği temel önemde zaaflarını özlü bir biçimde ortaya koyduğu için, aktarmalarımızı mümkün mertebe geniş tutacağız. "Ortaya çıkan ve devrimci açıdan belli bir başarısızlığı anlatan tablonun nesnel mantığını açıklama çabasının devrimci önderlik sorumluluğu alanındaki ciddi zaaf ve yetersizliklerin örtüsüne dönüşmemesi" uyarısı çerçevesinde sözkonusu başyazı, geleneksel hareketin kendine, kendi kusurlarına bakma yeteneksizliğini ortaya koyan şu sözlere yer veriyor:

"Oysa bugün devrimci çevreler, devrimci açıdan başarısızlığı tartışmasız olan 1 Mayıs'ı değerlendirirken ya karşı güçlerin rolüne, ya da kitle hareketinin bugünkü nesnelliğine sığmıyorlar. Geçen yılın köksüz ve gözboyayıcı grupsal başarıları sözkonusu olduğunda ısrarla kendileri üzerinden konuşanlar, bugünkü başarısızlıkları sözkonusu olduğunda nedense genel etkenler üzerinden konuşmayı yeğliyorlar. Dünün grupçu dargörüşlülüğünün bugün kendini tersinden tekrarlamasından başka bir şey değildir bu davranış tarzı."

Devrimci akımlar "1 Mayıs'ı önceleyen politika ve pratikleriyle daha doğrusu, doğru politika ve yeterli pratikten yoksunluklarıyla, meydanı zaten karşı güçlere bırakmışlardır. 1 Mayıs'tan sonuçlar çıkarmaya yönelik her çaba öncelikle bu gerçeği açıkça tespit etmelidir" sözleriyle süren yazı, geleneksel hareketin bu yıl da tekrarlanan "politikasızlığı" üzerine şunları söylüyor:

"Yetersiz ya da başarısız pratiği de peşinen koşulladığı için öncelikle politikasızlığa değinelim. Bu kendini en başta 1 Mayıs'a yaklaşımda göstermektedir. 1 Mayıs, tarihsel ve güncel anlamıyla, işçi sınıfının ve tüm ezilenlerin egemen sınıfa, onun iktidarına karşı mücadeleci bir güç ve kararlılık gösterisidir. Devrimci akımların görev ve sorumluluğu, emekçilerin bu güç ve kararlılık gösterisinin en başarılı bir biçimde geçmesi için üzerlerine düşeni yapmaktır. Oysa 1 Mayıs öncesinde ve bizzat *'1 Mayıs Sorumluluğu'* çerçevesinde de vurguladığımız gibi, bizde son yıllarda bu, devrimci akımların kendi grup güçlerini göstermeleri biçimini almış, amacından sapmış ve bir bakıma dejenere olmuştur. Bu durum, özellikle işçi kitleleri ile devrimci akımlar arasındaki uzaklığı ve kopukluğu iyice büyütmüş, böylece sendika bürokrasisinin ve reformist sol akımların işi de bir hayli kolaylaşmıştır. Kendi gücünü ve önderlik misyonunu işçi ve emekçi hareketinin genel gelişim seyri içinde anlamlandırmayan bir devrimci siyasal akımın sınıflar mücadelesine bakışında zaten temelli bir çarpıklık var demektir. Bunun kendisini bir 'işçi ve emekçi' bayramı olan 1 Mayıs'ta göstermesi ise zaafın hangi boyutlara vardığını ortaya koyar.

"1 Mayıs konusundaki politikasızlığın bir başka boyutu, 1 Mayıs'ı bir dönem ve süreç olarak değil de bir kutlama anı, bir alanlara çıkma günü olarak ele alan anlayıştır. Bu çarpık ve kısır bakış, 1 Mayıs'ı 'görücüye çıkma' günü olarak ele alan yukarıdaki anlayışın bir uzantısı olarak belirir. 1 Mayıs kendisini önceleyen süreçle birlikte bir anlam taşır. Bu ön sürecin işçiler ve emekçiler açısından havası, dinamizmi, hazırlığı, yoğunluğu neyse 1 Mayıs günü alanlara yansıyacak olan da aşağı-yukarı odur."

Devrimci grupların 1 Mayıs'ı geniş kitlelere yönelik bir politik çalışma süreci olarak ele almak yerine kendi etkiledikleri güçleri 1 Mayıs günü alana taşımaya endeksli dargörüşlü tutumuna yönelik eleştirilerin ardından, değerlendirme şöye devam ediyor:

"Ve nihayet politikasızlığın ilk ikisini de kesen asıl alanına geliyoruz. Bu, 1 Mayıs'a ilişkin olarak güncel durumun dikkatlice değerlendirilmesine dayalı bir politikadan, bunun gerektirdiği taktiklerden yoksunluktur.

"Herşey bir yana, eğer siz, 1 Mayıs'a sınıf ve emekçi hareketi üzerinden yaklaşamıyorsanız; eğer siz, 1 Mayıs'ı politik çalışmanın özel bir tarzda yoğunlaştırılacağı bir dönem olarak kavrayamıyorsanız, bu durumda, 1 Mayıs döneminin değerlendirilmesine dayalı özgül bir politikaya da zaten ihtiyaç duymazsınız. Zira bu durumda 1 Mayıs sizin için bir politik süreç değil, özel bir pratik andır. Her şeyinizi bu pratik ana kendi dar grup hedefleriniz çerçevesinde kendinizi teknik ve örgütsel açıdan hazırlamaya verirsiniz."

Bu politikasızlığa yönelik eleştirilerin ardından sözkonusu yazı şu değerlendirme ile sonuçlanıyor: "1 Mayıs öncesi süreçte devrimci akımlara egemen atalet ve rehavet bu çerçevede bir karşı değerlendirmeden ve politikadan yoksunluğun bir göstergesiydi. Bu sorun ve onun gerektirdiği politik sorumluluk, ancak güç birliği girişimleri çerçevesinde bir hayli gecikmiş olarak gündeme gelebildi. Ne var ki komünistler hariç güç birliği bileşenlerinin saptanan politik çerçeveye ve bunun gerektirdiği pratik sorumluluklara fiilen sırt çevirmeleri, aynı ataletin ve rehavetin aşılamadığını gösterdi.

"Düşünün ki, önden sahip çıkılmayan, saptadığı politik tutum ve hedefleri ortada bırakılan aynı güç birliği platformu 1 Mayıs'ta yaşanan başarısızlığın ardından bugün bu grupların sığınağına dönüşebilmiştir. Siyasal mücadelenin bu tür zayıflıkları ve tutarsızlıkları uzun vadede kaldıramayacağını burada hatırlatmakla yetinelim." (*Ekim*, sayı: 169, 15 Mayıs '97)

'97 1 Mayıs'ının dersleri üzerine oturan bu değerlendirme tablosunun bizim için temel önemde bir sonucu, geleneksel akımların ilkesizliğe ve politikasızlığa dayalı, amacından saparak dejenere olmuş, sınıf ve kitle mücadelesinin ihtiyaçlarına değil grupsal kaygılara endekslenmiş 1 Mayıs pratiklerinden kopmaktı. '96 yazından

itibaren yaşanan sürecin dersleri temelinde daha genel bir sonuç ise, ortaya güven verici yeni bir tutum koymadıkları sürece, o günden itibaren devrimci güç ve eylem birliği konusunda geleneksel akımları ciddiye almamaktı. Ki bu sonuç *Ekim*'in 1 Haziran 1997 tarihli başyazısında (bu 1 Mayıs değerlendirmelerini izleyen sayı oluyor) net bir biçimde dile getirildi, (sayı:170)

1 Mayıs'ı izleyen dönemde yayınlarımızda işlenen bu sonuçlar Ağustos '97 tarihli MK toplantısında yeniden ele alındı, irdelendi ve genelleştirildi. Buna ilişkin değerlendirmeler toplantının ardından kamuoyuna sunuldu. *Sol Hareket Üzerine Değerlendirmeler* başlığı ile *Partileşme Süreci-1*'e alman bu değerlendirmeler sözkonusu kitapta elli küsur sayfa tutmaktadır. (*Partileşme Süreci-1*, Eksen Yayıncılık, s.293-344)

Peki bizdeki politika ve pratik farklılaşmayı bu yılın 1 Mayıs'ı üzerinden farketmiş görünenler tüm bunları bilmezler mi? Biz tüm bu değerlendirmeleri laf olsun diye mi, geçen yılın başarısızlığının verdiği sıkıntılı havayı o an için üzerimizden atmak ve sonra da bu yılın 1 Mayıs'ında aynı körce ve aptalca hataları bir kez daha yinelemek için mi yaptık? Böyle sananlar belli ki bizi kendileriyle karıştırıyorlar. Aynı aptalca hataları, aynı kaba politikasızlığı, aynı amaçsız pratiği döne döne yinelemek, aynı kaba başarısızlığı aynı yerde ve aynı biçimde bir kez daha tekrarlamak, düşmanın ve onun hizmetindekilerin oyununa aynı kolaylıkla döne döne gelmek, tüm bunlar ancak kendilerine özgü olabilir. Onların tüm siyasal yaşamı, bunu geride kalan 25 yıl üzerinden söylüyoruz, deneyimlerden öğrenme yeteneksizliği üzerine kuruludur.

"TDKP'ye benzemek" üzerine spekülasyon yapanlar belli ki bu konuda da bizi kendileriyle karıştırıyorlar. Bunu bize TDKP'ye gizlenemeyen bir hayranlıkları olduğunu herkesin bildiği birilerinin söylemeye kalkması tam bir kara mizah örneğidir. Bizim siyasal bir akım olarak 10 yıllık bir geçmişimiz var ve dost-düşman herkes biliyor ki bu 10 yıl boyunca biz hep kendimize benzedik. Zira bizim net bir ideolojik kimliğimiz ve buna dayalı sağlam bir omurgamız var. Ona-buna benzemek, döneme göre şu veya bu akımın etkisinde kalmak ideolojik kimliği ve dolayısıyla omurgası zayıf olanlara özgüdür. Böyleleri dönem olur TDKP'ye hayranlık duyar ona öykünürler, dönem olur DHKP-C'ye hayranlık duyar ona öykünürler, dönem olur PKK'ya hayranlık duyar ona öykünürler. Ve işin tuhaf yanı, bunu hep de en yanlış zamanlarda yaparlar. Örneğin PKK'nın ulusal kurtuluş mücadelesi çerçevesinde en tutarlı ve kararlı olduğu bir dönemde onu burjuva ulusal reformist bir akım sayar ve ona karşı hasmane bir tavır izleme yoluna giderler de, tam da PKK'nın "siyasal çözüm" çizgisinin çıkmazına saplandığı bir dönemde kalkar bu kez ona olmadık misyonlar atfeder, övgü ve hayranlıkta her türlü sınırı aşarlar. Ve ilk çizgiden ikincisine geçiş hep de sessiz sedasız olur. Bu, ilkesiz ve omurgasız ilkel bir oportünizm türüdür. Bu nedenledir ki, bugünün devrimci hareketinin ciddiyetini az-çok korumayı başarabilen çevrelerinde hep haklı küçümsemelere ve alaylara konu olmuştur.

Son aylarda belli çevrelerde komünist harekete karşı gündeme getirilen spekülasyon ve karalama girişimleri temelde iç sorgulamaları ve huzursuzlukları bastırmaya yöneliktir. Fakat bu boşuna bir çabadır. TDKP kendi saflarındaki sorgulama ve huzursuzlukları yıllarca bastırmayı başardı da ne oldu? Kaldı ki TDKP'ye bu yılları kazandıran komünist hareketin siyaset sahnesine fiziki açıdan son derece cılız bir filiz halinde çıkmış olmasıydı. Oysa durum bugün o kadar farklı ki. Komünist hareketin yaşadığı ideolojik ve pratik gelişmenin bugünkü aşamasında onun şu veya bu saflarda yarattığı etkilemeyi bloke etmek artık eskisi kadar kolay olamayacaktır. Partinin kuruluşu devrim ve sosyalizm davasında gerçekten samimi olan tüm devrimciler için aynı bayrak altında birleşmek için güçlü bir çağrı olacaktır. Geleneksel yapılar ayrıştırılacak, tüm komünist potansiyel tek parti çatısı altında birleştirilecektir.

EKİM

Kontr-gerilla rejiminin saldırılarını boşa çıkartmalıyız

Nisan ayından bu yana sermaye devletinin değişik araç ve kurumlarıyla merkezi bir tarzda organize ettiği, geçmişten belli bakımlardan farklılık taşıyan topyekün bir saldırı dalgası ile karşı karşıyayız. 31 Mart'ta İzmir'de 4 devrimci kaçırıldı ve iki aydır kendilerinden haber alınamıyor. Bu, Kürdistan dışta tutulursa, Susurluk skandalından bugüne metropollerdeki ilk kayıp saldırısı oluyor. Sömürgüci sermaye iktidarı Kürdistan'da bu kirli ve kuralsız yöntemini zaten aralıksız kullandı. 4 devrimcinin kaybedilmesinin ardından Şemdin Sakkık'ın "itirafları" adı altında yeni bir saldırı kampanyası geldi. Cumartesi Anneleri'nden İHD'ye, rejime muhalif günlük basından toplumsal muhalefetinin elindeki bütün devrimci, demokratik mevzilere kadar tüm kurumlar hedef tahtasına oturtuldu. Bunu PKK'yı "ezdik, bitirdik" naralarının eşlik ettiği yeni bir şovenist kampanya izledi. Asker cenazeleri, kirli savaş "gazi"lerine yapılan törenler, "kahraman generallerin" cephedeki şovları, Antalya'da kirli savaş kurmaylarının kışkırtıp örgütlediği gerilla mezarlarına yönelen aşağılık faşist saldırılar vb...

Dikkate değer bir başka gelişme, hemen aynı dönemde düğmeye basılmışcasına merkezi bir organizasyonla ülkücü faşist saldırıların yoğunlaşması ve bu çetelerin işlediği cinayetlerdeki açık artışdır. 1 Mayıs gününe devletin kolluk güçleriyle organize bir tarzda hazırlandıkları ortaya çıktı. Miting alanına kolkola giren Beyoğlu belediye işçilerine polis denetiminde saldırdılar. Bazıları ağır olmak üzere çok sayıda işçiyi yaraladılar. Miting alanına sokulmayan politik gruplara karşı ise polisle koordineli bir şekilde semtlere, ara sokaklara girecek kadar pervasızdılar. Sermaye medyasında günlerce kullanılan Kulaksız'daki linç girişimi ise planlı bir başka saldırıydı. Yurtsever bir genç kafasına silah dayanarak Ülkü Ocağı'na götürüldü. Orada linç edilmek istendi. Bunun bir başlangıç olduğu ise sonraki günlerde açığa çıktı. Bolu'da Kenan Mak adlı devrimcinin katledilmesi ve bir yurtsever genci ağır yaralanmasının rdından İstanbul Kağıthane'de 3 de yurtsever genç kontr-gerillanın bir kolu olan ülkücü faşistlerce aleni bir şekilde katledildi. Bunu Anadolu'nun çeşitli kentlerinde benzer saldırılar ve Van'da yeni bir cinayet izledi. Öğrenci gençliğe yönelik saldırılarla bu dalga halen sürmektedir.

Bu saldırıların siyasi anlamda zirvesi ise İHD Genel Başkanı Akın Birdal'ın vurulması oldu. Bu yeni saldırı dalgasının kapsamını ve pervasızlığını göstermesi bakımından önemli bir işaretti. Aynı dönemde Cumartesi Anneleri'ne dönük başlayan ve halen süren saldırıyı kaydetmek gerekiyor.

***

Soru şudur: Toplamında bu saldırılarla hedeflenen nedir? Susurluk-28 Şubat sonrası süreçte bunlar yeni bir evreyi mi işaretliyor? Durum böyle ise Susurluk'la birlikte bunca teşhir olmuş kirli silah ve yöntemlerin bu kadar rahat ve aleni kullanılması düzen ve rejim açısından neyi anlatıyor?

Sermaye düzeni açısından Susurluk sonrası sürecin manevraları ve sermaye iktidarının bu manevralarla neleri hedeflediği, sürecin değişik aşamalarında basınımızda işlendi. Susurluk ve 28 Şubat'la başlayan dönem ancak 24 Ocak- 12 Eylül gibi bir dönemle kıyaslanabilir bir saldırı, tahkimat sürecidir. Sermaye iktidarı, düzeninin yapısal iktisadi sorunlarının yolaçtığı krizin faturasını emekçi sınıflara ödetmek ve ideolojik-politik düzeyde yaşanan çözülmeyi aşıp, siyasal arenayı yeniden yapılandırmak istiyordu. 12 Eylül'den farklı olarak, bu kapsamlı saldırı ve yeniden yapılanma mümkünse açık bir darbeye başvurulmadan gerçekleştirilmek isteniyordu. Sınıf ve kitle hareketinin yaşadığı önderlik boşluğu ve bunun ürünü sancılı gelgitler düzene bu cesareti veriyordu. Tartışmasız bir

hakim güç olan ordununun burjuvazi adına siyasi erke hakim olması, yönetimin tüm iplerini elinde toplaması, saldırı programını başarıyla uygulamanın güvencesi olarak görülüyordu.

Sermaye rejimi Susurluk skandalım, yoğunlaştırılmış sömürünün olmazsa olmaz yol arkadaşı olan baskı ve terörün, özellikle kontr-gerilla rejiminin kirli ve kanlı icraatlarının yolaçtığı yıpranmışlığı giderme ve bir imaj yenileme imkanı olarak kullandı. Bu süreçte, düzenin temel toplumsal dayanağı tekelci sermayenin, temel yönetici gücü ordunun, kirli savaşın borazanı medyanın kendilerini özel bir tarzda temize çıkarmak için çalıştıklarını ve bunların "temiz toplum" havarisi kesildiklerini biliyoruz. Aynı süreçte laiklik-şeriat ikileminin ön plana çıkararak ordu "laik düzenin bekçisi" pozlarında kendine yeni bir meşruiyet alanı yarattı. Bu sayede emek-sermaye çelişkisini perdeleyerek toplumsal muhalefeti geçici bir dönem de olsa yedekleyerek etkisizleştirmeyi başardı. Yine bu oyunun diğer yüzünde, düzen için olmazsa da rejim için sorun olmaya başlayan RP'nin terbiye ve kısmi tasfiye süreci işledi.

Düzen iktisadi alandaki yapısal açmazları nedeniyle ezilen yığınlara kırıntı dahi veremiyor. Bu, 2. cumhurriyetçiliğinin neden tutmadığını, Kürt sorunundaki katliama dayalı tek boyutlu politikanın vazgeçilmezliğini açıklıyor. Bu durumda emek-sermaye çelişkisini perdeleyerek sahte eksenler ve buna dayalı vahşi bir terör temel politika olarak kalıyor.

Bu sürecin dar sınırlar içerisinde ve görünümde de olsa parlamenter örtüyle sürdürülmesi isteğinin, gelişmelere bağlı olarak bir dizi ek manevrayı gündemleştirdiğini biliyoruz. Fakat sürecin asıl dikkat çekici yanı, sahte ikilemlerle emek ile sermaye arasındaki temel çelişki ve bundan kaynaklanan çatışmanın gölgelenmesi ve ordunun temize çıkarıldığı bir dönem olarak işletilmeye çalışılmasıdır.

Tekelci sermayenin generaller komutasında sürdürdüğü operasyonda en çok gözetilen husus ise işçi-emekçi kitle hareketinin devrimcileşmesinin mutlak biçimde önlenmesidir. Deyim yerindeyse burjuvazinin zayıf karnı burasıdır. Buradan yapılacak her anlamlı çıkış, ekonomik ve siyasi saldırıları giderek yapılamaz hale getirecektir. Parlamenter örtünün atılması ve açık zorbalığın gündemleşmesi zorunlu hale gelecektir. Bu, eğer bir parça hakkı verilebilirse, emek-sermaye çelişkisinin de sahte eksenli perdelerden sıyrılarak gündemleşmesi demek olacaktır. İşçi-emekçi hareketinin henüz politik mücadele alanına çıkıp gerçek bir zafer ya da yenilgi almadığı, tayin edici savaşların önümüzdeki dönemde olduğu düşünülürse, bugünkü tüm "kolay başarılara" rağmen düzenin işinin 12 Eylül'den daha zor olduğu açıktır. Düzen 12 Eylül'de devrimci hareketin yapısal yetmezlikleri sayesinde kendisinin bile ummadığı bir kolaylıkla hedeflerine ulaşabilmişti. Dolayısıyla, önümüzdeki dönem açısından tayin edici halka işçi sınıfının devrimci önderliğinin inşası ve kendi rolünü başarıyla oynamasıdır. Önderlik gücü yeterince kuvvetli hale getirilir, işçi-emekçi hareketinde belli sağlam mevzilere yaratılır, sınıf kitleleri hiç değilse belli kesimleriyle mücadele alanına çekilebilirse, düzenin "kolay başarı"lar elde etme dönemi de kapatılmış olur.

***

Sonbaharda ilk adımlarını kamu çalışanları, öğrenci gençlik ve işçi sınıfı cephesinden DİSK Ankara yürüyüşü vesileseyle atan; baharda kamu çalışanlarının 4-5 Mart ve sonrası eylemleri ile süren, Newroz kutlamaları ile devam eden, kimi oldukça militan olan kitle gösterileri ve kitle hareketi biliniyor. Henüz anlamlı bir çıkış yapamamış olsa da mevzi direnişler ve özelleştirme karşıtı eylemlerle işçi sınıfı da tepkisini ve mücadele isteğini ortaya koyuyor.

Bu hareketlilik düzen sahiplerini ve rejimin yöneticilerini ciddi düzeyde düşündürmüştür. Generaller yönetimindeki kontr-gerilla rejimi Susurluk'tan beri kullanmayı tercih etmediği, fazlasıyla teşhir olmuş kirli silah ve yöntemlerine büyük bir pervasızlıkla yeniden sarılmıştır. Sivil faşist saldırılar, gözaltında yeni kayıplar ve bütün toplumu derinden sarsan kontra cinayetleri böylelikle gündeme gelmiştir. Bu saldırılarda düzen ve rejimin "yanlış tercihlerini" değil, yapısal çaresizliğinin yolaçtığı bilinçli saldırganlığını görmek gerekiyor. Bunlara demokratik bir dizi mevziye

pervasız bir saldırı ve şovenizmi tırmandırma çabası ekleniyor. Bir devrim ülkesinde bugün demokratik ve düzen içi mevzi ve bilincin yarın hızla devrimci kimlikli bir çıkışa dönüşebileceğini sınıf düşmanı iyi biliyor ve tüm planlarını buna göre yapıyor.

Generaller şimdi yeni manevralar peşindeler. Daha Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nda sivil faşist odakları sözde hedefe koyan MGK, bunu yeni MGK toplantısı üzerinden ve Akın Birdal'ın katillerinin yakalanmasıyla pekiştirdi. Bu ülkede MGK'nin izni ve belgesi olmadan artık çetelerden birinin tek bir kontra saldırısı (buna ülkücü faşist çete de dahildir) bile imkansızdır. Akın Birdal'ın katillerine gerekli güvenceler verilmiş ve senaryoya uygun davranmaları sağlanmıştır. Bunu tamamlayan ise, bu düzen ve rejim köpeklerinin cinayetlerini meşrulaştıran savunmalarına basında çarşaf çarşaf yer verilmesidir. Generaller güya çetelere karşıymış gibi görünürken bile ideolojik saldırıyı ihmal etmemektedirler.

Hedef açıktır. İşçi-emekçi yığınların öncü-ilerici kesimleri kontra ve sivil faşist terörle sindirilmek, susturulmak ve teslim alınmak istenmektedir. Çünkü manevraların tutmayacağı kesimler vardır, bunlar sindirilmeli ve ezilmelidir. Görece daha yeni uyanan ve arayış içinde olan kesimlere ise, bu sopayla birlikte, çetelere, mafyaya ve faşistlere karşı mücadele eden MGK palavrası sunulmaktadır.

MGK manevraları ve sol

Bugün toplumsal muhalefet açısından önemli tehlikelerden biri, ilerici geçinen ve ilerici kamuoyu nezdinde belli etkileri olan bazı kişi ve kuruluşların MGK'nın bu manevralarını şirin gösteren yaklaşımlar içinde olmalarıdır. Bunda üç reformist odağın belirgin bir rolü vardır.

İP-Aydınlık güruhu için birşey söylemeye gerek yoktur. MGK siyasetinin gönüllü savunucusu bu düzen uşağı çetenin konum ve rolü yeterince açıktır.

ÖDP, "devlete sızmış çetelere karşı mücadele çizgisi"yle MGK'yı aklama senaryosunun figüranı rolünü oynamakta ve giderek bu çizgiye daha açık oturmaktadır.

SİP ise burjuvaziyi soldan ileriye iten bir taktik çizginin izleyicisidir. 8 yıllık eğitim, RP'inin kapatılması ve sivil faşist saldırılar vesilesiyle ürettikleri her politika açısından bu böyledir. SİP'e göre dönemin en öncelikli işi karşı-devrimin sivri uçlarının törpülenmesidir. Ülkü Ocaklarının, MHP'nin kapatılmasını savunan SİP, hiçbir biçimde MGK'nın dağıtılmasından sözetmemektedir. SİP'in izlediği politik çizgi nesnel olarak MGK'nın kuyrukçuluğu çizgisidir.

EMEP görünürde kendini ayrı tutmaktadır. Fakat, burjuva düzen temeli üzerinde demokratikleşme çizgisi yığınlara ancak sinmişlik ve "itidal" duyguları verebilir, vermektedir. Bunun sivil faşizme karşı doğru mücadele biçimi veya emekçi kitlelerin gündemi şeklinde cilalanması sonucu değiştirmemekte, reformizm yalnızca atalet, teslimiyet ruh hali üretmektedir.

Devrimci-demokrat akımlar hedef tahtasına MGK'yı koymakla olumlu bir konumdadırlar. Fakat bunun temel bir boyutu eksiktir. Bu anti-kapitalist perspektiften yoksunluktur. Ya da daha güncel bir ifadeyle şöyle söyleyelim: Susurluk'u bir düzen değil devlet gerçekliği olarak ele almak ve faşizmi devrimle yıkma hedefini bağımsız demokratik Türkiye eksenine, açık veya üstü örtülü, oturtmak temel açmazlarıdır. Yığınların enerjisini devrimci politikaya bağlı olarak açığa çıkartmak, düzenin "temiz toplum", "demokratikleşme" manevralarına imkan vermemek açısından bu temel önemde bir sorundur.

***

Düzen yapısal açmazları nedeniyle geniş yığınlar nezdinde teşhir olmuş, en kirli silahlarını yeniden devreye sokmuştur. Düzenin tekrar kullanmak zorunda kaldığı bu kirli silah ve yöntemlere karşı mücadele yaşamsal önemdedir. Temel devrimci perspektiflerimize sıkı sıkıya bağlı olarak bu güncel saldırıya karşı mücadeleyi örgütlemeliyiz. Devrimci kitle eylemini geliştiren ve devrimci kitle şiddetini açığa çıkaran bir çizgide hareket etmeliyiz. Bu saldırıların işçi ve emekçilerin güncel acil sorunları ile bağına işaret eden etkili bir politik ajitasyon yürütmeliyiz.

K. CENK

Merkezi araçları sahiplenme sorumluluğu

Devrimci siyasal bir hareket politik çalışmasını, örgütlenmesini, kitlelere yönelik propaganda-ajitasyon ve teşhir faaliyetini, çok değişik araç ve yöntemlere başvurmaksızın sürdüremez. Yayın cephesi bu araçların en önemli alanlarından biridir. Hareketimiz merkezi yayın alanında siyasal faaliyetin örgütlenmesi ve geliştirilmesi ihtiyacını karşılayacak değişik araçlara sahip olduğu gibi, Türkiye'de örneği olmayan bir geleneğin yaratıcısıdır. Bu geleneğin kökleşmesini sağlayan çok yönlü birikim önümüzde durmaktadır. MYO, PYO, gençlik gazetemiz bunun açık kanıtlarıdır.

Siyasal-örgütsel faaliyette diğer araçların yanısıra özellikle merkezi araçların etkin ve yaygın kullanımının gerekliliği ve zorunluluğu, tüm yoldaşlarımız açısından kuşkusuz ki perspektif planında açıktır. Ancak perspektif planında yeterince açık olan bu hususun pratik faaliyetin örgütlenmesinde yeterli titizlikle gözetildiğini söylemek zordur.

Peki bu çelişkinin nedeni nedir? Cevabı son derece yalındır: Perspektifi içselleştirememek! Buna basit fakat çarpıcı bir örnek verelim. Eylemlere katılıyoruz. Bu eylemlere katılan yoldaşlarımızın çoğu bunlarla ilgili değerlendirmeleri bile ancak zoraki yazıyor. Birçok yoldaşımız "nasıl olsa birileri -o birilerinin kim olduğu ise sorulmaz- yazar" düşüncesiyle yaklaşıyor. Bir kısmı ise hiç üzerine bile almıyor. Oysa dönüp eylemin genelinden tutun da bizim durumumuza, alandaki tutumumuza vb. birçok konuda olumlu ya da olumsuz bir çok değerlendirme yapılıyor. Peki ama, bunu tutup eğitim konusu, sorunları anlamanın, sorumlulukları kavramanın vesilesi yapmazsak nasıl mesafe katedebileceğiz? Aynı şekilde çalışma alanında birtakım gelişmelerle (biz içinde olalım veya olmayalım) karşılaşıyoruz. Bu, yeri geliyor bir fabrikadaki bir sorun oluyor. Yeri geliyor bölgedeki bir gelişme oluyor. Ya da örgütün geneline maledilmesi gereken bir deneyim oluyor.

Eğer biz bir bölgede siyasal faaliyet sürdürüyorsak ve eğer yayın cephesi bu faaliyetin temel araçlarından biriyse, doğal olarak yapılması gereken, bunların hemen bu araçlara yansıtılmasıdır. İddiası, bakışı, herkesin kendince bir birikimi ve deneyimi olan devrimcileriz. İddiamız kurulu toplumsal düzeni yıkmaya dayandığına göre, doğal olarak işimiz bu düzeni yıkmanın sorunlarını incelemek, irdelemek, süreçlerin gelişimini değerlendirmek ve müdahale etmek olacaktır.

Çokça bilinir ve söylenir; "yazmak yoğunlaşmaktır, açıklığa kavuşmaktır, müdahale etmektir" vb. Herhalde bu tanımı klişeleşmiş boş bir laf kalıbı sayamayız. Bir eylemin tam resmini görebilmenin yolu yazmaktan geçer. Hem de bir resimden daha net olarak. Tıpkı bir film gibi. Ya da çalışma alanınızdaki bir sorunu anlamak, müdahalenin hattını çizmek için yoğunlaşabilmenin yolu da yazmaktan geçer. Yazılı katkının ya da yazmanın önemi, anlamı, işlevi üzerinde bugüne kadar yeterince durulduğu için daha fazla uzatmak gereksiz. Ama buna rağmen, yazabildikleri ve yazmanın devrimci bir iş olduğu bildikleri halde yazmayan yoldaşlarımızı, dinamizmden yoksun ya da kendilerini aşma gücü olmayanlar olarak tanımlamak gerekiyor.

Merkezi araçlar ve siyasal çalışma sözkonusu olduğunda üzerinde enine boyuna düşünülmesi, zaaf ve yetersizliklerinin tahammülsüzlük konusu edilmesi gereken temel bir sorun da yayınların etkin ve yaygın kullanımıdır. Doğrudan siyasal faaliyeti ilgilendiren bu sorunu ayrıntılandırmak gereksizdir. *Ekim* örgütümüzün temel örgütleyicisi olmuştur. Uzun süredir elimizde daha da yaygın kullanabileceğimiz başka araçlarımız (PYO, gençlik gazetesi, bülten, kitap, broşür vb.) da var. Bu araçlar sadece bir kürsü ya da sadece siyasal ajitasyon-propaganda yürütmenin araçları değil, aynı zamanda örgütlenmemizin de araçlarıdır.

Burada bu sorunun bir yönüne değinelim. Çeşitli fabrikalarda ve işçi-emekçi semtlerinde faaliyet yürütüyoruz. Hiç ilişkimizin olmadığı

bir yerde dahi yayın dağıtımı üzerinden ilişki kurabiliriz. Bu bir dönem tüm yoldaşlarımız tarafından yapılıyordu da. Şimdi ise kimi yoldaşlarımızda son derece yanlış ve sonuçları bakımından tehlikeli olan bir başka eğilim gelişiyor. Kuşkusuz mevcut boyutlarını abartmamak, ama üzerine de gitmek gerekiyor. Sözkonusu olan eğilim şudur: Bir işçiye ya da ilişkiye yayın verebilmek için onun illa da belli bir düzeye getirilmesi, yani tanımlı bir ilişki haline getirilmesi gerektiği düşünülüyor. Böyle bir değerlendirme ve bunun ürünü bir tutum, yayın organlarının işlevini kavrayamamak, onların etkisi konusunda bir fikire sahip olamamak demektir. Çalışma alan ve birimlerimizde doğrudan yayın vererek tanıştığımız, düzenli yayın ulaştırarak tanımlı bir ilişkiye dönüştürdüğümüz pekçok insan insan var. Henüz tanışmamış olsak da tanıdığımız işçilerden bilgisini aldığımız, güvenilir olduğunu öğrendiğimiz ilişkiler var. Belki bir kısmının ilk tepkisi çok olumlu olmamıştır. Ama verdiği tepki bile müdahale olanağı olabilmiştir. Ya da bu aynı şeyleri geleceğe dönük olarak düşünmek de mümkün. Aynı fabrikada çalışıyorsak, ilk tepkisi ne olursa olsun süreç içindeki ısrar ve çabamız etkili olacaktır. Belki bir dost, belki bir gazete okuru olarak kalacaktır. Ama biz de herkesin militan olmasını beklemiyoruz zaten. Hiç değilse bütün ilişkilere böyle yaklaşamayacağımız çok açık. Elbetteki yayın ilişkisini derinleştirmek, ilişkiyi ilerletmek öncelikli çabamız olacak. Fakat bir karşılık bulamıyorsak özel olarak ilişkiyi bozucu davranışlara girmek ya da "bundan adam olmaz diyerek" ilişkiyi bitirmek gerekmiyor. Bilinçli bir karşı-devrimci olmadıkça, hele de bir işçi-emekçi kimliğine sahipse ya da emekçi bir aileden gelme bir gençse, böylelerinin şu ya da bu düzeyde dönüşemeyeceğine inanmak gerçek bir apolitizm ve iddiasızlık örneğidir.

Öte yandan, temel çalışmamızı sekteye uğratmamak kaydıyla, dolaylı dağıtım kolaycılığına da kapılmadan, örneğin PYO üzerinden politik duyarlılığı olan işçi-emekçi semtlerinde (ki bunlar genellikle fabrika çalışmamızla bağlantılı olarak seçtiğimiz hedef alanlarımızdır) gazete satışı yapabiliriz. Evlere iki-üç kez gidildiğinde sonuç alınabilmektedir. Yayınlarımıza örgütleyici gözüyle yaklaşıp, buna uygun devreye soktuğumuzda çevre ilişkileri (gazete okuru, taraftar vs.den oluşan bir örgüt çeperi) alanındaki eksikliğimizi çok daha kolay aşabiliriz. Böyle bir faaliyet yalnızca çevre ilişkilerimizi genişletmekle kalmayacak, bizi çok değişik fabrikalara da taşıyacaktır. Bizde genellikle ilk anlamlı ilişkiler bulunur bulunmaz emekçi semtlerinde sözünü ettiğimiz türden yayın satışı bırakılmaktadır. Bu ise yayın alanındaki sınırlı dağıtımın yanısıra çevremizin de dar kalmasına yol açmaktadır. Oysa her yeni ilişki daha yenilerinin bir köprüsü olabilmelidir. Ya da sonuç aldığımız bir yöntemi daha da yetkinleştirmeliyiz.

Merkezi araçlarımızın, özel olarak da yayınlarımızın etkin kullanımı, her dönem, faaliyetimizin temel eksenlerinden biri olmak zorundadır. Lenin *"Ne Yapmalı?"*nın taslağı olarak nitelendirdiği *"Nereden Başlamalı?"* makalesinde, "bir gazete kollektif bir örgütleyici olabilir mi?" sorusunu sorarak sorunu ele aldığını ve buna olumlu yanıt verdiğini söyler. *Ne Yapmalı*'da *da "Nereden Başlamalı?"*dan şu alıntıyı yapar: *"Bir gazete, yalnızca bir kollektif propagandacı ve kollektif ajitatör değil, aynı zamanda kollektif bir örgütleyicidir de. Bu bakımdan, yapım halindeki bir binanın çevresinde kurulan iskeleye benzetilebilir; yapının dış kenarlarını belirtir ve yapıcıların birbirleriyle temasını, işbölümünü ve örgütlü çalışmalarının meydana getirdiği ortak sonuçları görmelerini sağlar."* Biz iskelemizi kullanmazsak yapıyı nasıl doğru bir şekilde inşa edebiliriz? Ya da iskeleyi yükseltmeden yapıyı nasıl yükseltebiliriz?

Bu çerçevede 3. Genel Konferans'ımızın şu değerlendirmesi bugün de büyük bir önem taşımaktadır: *"Örgüt basını, ideolojik-politik ve örgütel yaşamımızın tümünü birarada kesen ve kucaklayan çok önemli bir etkinlik alanıdır. MYO'nun ideolojik ve örgütsel gelişmemizde oynadığı çok özel rol, bu konuda ayrıntılı açıklamaları gereksiz kılacak bir öz deneyim alanıdır bizim için. Buna rağmen, şimdi farklı işlevlere ya da konulara sahip yayın araçlarıyla çeşitlenmiş ve zenginleşmiş olan bu alanı bugün yeterli bir bilinçle değerlendirdiğimiz, öneminin gerektirdiği bir sorumluluk ve heyecanla desteklediğimiz söylenemez."* Özellikle bu son vurguyu önemle gözetmek, sözü edilen yetersizliği etkin bir pratikle gidermek zorundayız.

A.JİYAN

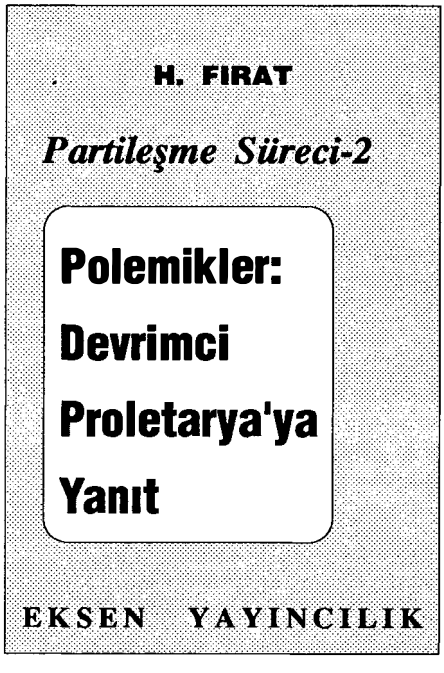
1 Mayıs çalışmamız yeni bir tarzın önünü açtı

1 Mayıs dönemi faaliyetimiz, İzmir'de sınıf çalışmasında geçmişin tek yönlü ve dolaylı müdahaleyle sınırlı dar çerçevesini aşmaya başladığımız gösterdi. Geçmiş yıllarda sınıfla doğrudan kurulan bağların zayıf olması ve işçi kadroların yetersizliği nedeniyle çalışmamız dışarıdan yaygın bir seslenme olarak kalıyordu. O günkü koşullarda bu elbette küçümsenemezdi. Ancak sınıf çalışmasının gerektirdiği değişik araç ve yöntemleri kullanamamanının getirdiği darlık nedeniyle müdahale istenilen etkiyi ve sonuçları yaratmıyordu. Belki bugün ulaştığımız fabrikalardan daha fazla sayıda fabrikaya seslenebiliyorduk. Ne var ki, bu seslenme tek yönlüydü, seçilmiş hedefli alanlarda yeterince yoğunlaştıralamıyordu. 1 Mayıs vesilesiyle sınıf kitlelerine müdahalede kullandığımız araç ve yöntemlerin zenginleşmesi daha şimdiden anlamlı ilk sonuçlarını üretmiş bulunmaktadır.

Bölgemizde sendikalar ve diğer kitle örgütleri üzerinden 1 Mayıs'a yönelik çalışmayı genişletmek için kurulan bağlar bize yeni imkanlar kazandırdı. Bugün 1 Mayıs faaliyeti içinde kurulan bu bağları önümüzdeki süreçte sınıf hareketine karşı devrimci sorumluluklarımızı yerine getirirken dayanacağımız ilk önemli mevziler sayıyoruz. İşçi yoldaşlarımızın 1 Mayıs faaliyeti dönemindeki girişimlerini tanımlı ve ileri örgütsel biçimlere (devrimci-ilerici işçi platformlarına) kavuşturmayı, bunları bağımsız, devrimci bir işçi hareketi yaratmanın dayanağına dönüştürmeyi hedefliyoruz. Pratik inisiyatif alanında yoldaşlarımızm yaşadığı zorlanmaların anlaşılır nedenleri olmakla birlikte, sürekli yinelenen girişiminlerin kazandıracağı deneyim birikimi, siyasal pratik üzerinden eski alışkanlıkların köklü bir biçimde aşılması, devrimci önderlik kimliğine uygun yeni alışkanlıkların geliştirilmesi ve ideolojik-siyasal donanımın sağlayacağı kolaylıklarla bu zorlanmalar aşılacaktır.

Sınıfın bağımsız devrimci inisiyatifini açığa çıkarmak ve eylemini örgütlemek işinde ilerici işçi kuşağına önerdiğimiz biçimlere karşı bir öneri gelmediği halde, pratikte muhataplarımızı önerdiğimiz çalışma doğrultusunda harekete geçirememek önemli bir sorun durumundadır. Fakat bu sorunun çözümünü geniş ileri öncü işçi kesimlerini harekete geçirecek ısrarlı bir çalışmayla, pratikte güven vererek ve birleştirici olmada politik ustalık göstererek sağlayabiliriz. Sosyal-reformist akımları ve politikalarını, sınıf dışı devrimcilik anlayışı, kültürü ve alışkanlıklarını ancak sınıfın mücadeleci dinamiklerini, öncü ileri işçi birikimini kucaklamayı başararak aşabiliriz. Bu bir yönüyle siyasal çalışmayı güçlendirmek sorumluluğudur. Diğer yönüyle ise güçlerimizin sınıf ve kitle çalışması içinde pişip ustalaşması, bölgedeki öncü ileri işçi birikimiyle sınıf mücadelesinin pratik gündemi üzerinden daha yaygın ve çok yönlü ilişkiler kurmayı başarma sorunudur. Çalışma tarzında içine girdiğimiz yol bunun zeminini döşeyecektir.

İzmir'den komünistler

Devrimci eleştiri-özeleştiri

Politik yaşamda eleştirinin özel bir önemi vardır. Marksizm bizzat kapitalist toplumun eleştirisi üzerinden yükselmiştir. Bir politik hareketin gelişmesinde de eleştiri her zaman önemli bir yer tutmuştur. Hareketimizin ortaya çıkışından beri içine ve dışına dönük yürüttüğü sistemli ve hedefli eleştirisi de bugün geldiği yeri belirleyen bir araç olmuştur.

Ancak bizim burada yürütmek istediğimiz tartışma genel olarak marksist eleştirinin kendisi değil, bu silahın siyasal çalışma ve yoldaşlar arası ilişkideki yeridir. Yani, sosyal ilişkilerimizde, örgüt iç yaşamında ya da yoldaşlık ilişkilerimizde sıkça kullanılan ve doğru bir tarzda ele alındığında geliştirici olan eleştiri-özeleştiri süreçleridir. Doğru bir tarzda ele alındığında diyoruz, çünkü tersi durumda geliştirici olan birşey dönüp kendini vuran bir araca kolaylıkla dönüşebilmektedir.

Karşılaştığımız birçok durumda çokça başvurduğumuz eleştiriyi ne ölçüde doğru kullanabiliyoruz? Ne kadar yerinde kullanabiliyoruz? Ne kadar ilerletici tarzda kullanabiliyoruz? Sorularımız kendi içinde bir ölçüde yanıtını da taşıyor. Eleştiri nereden yapılıyor, hangi amaçlar çerçevesinde yapılıyor? Eleştiri ne kadar anlama temelinde ortaya konuluyor?

İkincisinden başlayarak ele alalım. Bir eleştirinin hedefini vurabilmesi, amaçlarını gerçekleştirebilmesi için öncelikle eleştirilen şeyin doğru anlaşılabilmesinin gerektiği açıktır. Eleştirinin temeli anlamadır. Bu ise olguları kendi başına ele alarak başarılamaz. Gerçek bir anlama süreci olgular arasındaki bağlantıların kurulabilmesi ile mümkün olur. Çeşitli olay ya da olguları tek tek ele alıp bütünlüğünden koparark değerlendirmek gerçekte mekanik bir düşünüş tarzının ürünüdür. Böyle bir bakış doğal olarak çarpık sonuçlara varmaya yolaçar. Diyalektik bir düşünme tarzında ise olgular, gelişme süreçleri içinde değerlendirilir.

Olgulardan yola çıkılarak yapılan bir eleştiri kuşkusuz kendi başına yanlış değildir.Önemli olan bu olguların, kendi içinde değil, mesele neyse bütünü içinde ele alınmasıdır. Eleştiride çıplak olguları dile getirmek etkilidir de. Ancak bu yine de toplamında doğru bir kavrayışa ulaşılabilmenin önemini gözden kaçırmamalıdır.

Anlatmak istediğimizi örnekleyerek açıklayalım. Bazı durumlarda bir yoldaşımızın yanlış bir davranışı ya da yaklaşımı ile karşılaştığımızı düşünürüz. Ancak bunu o yoldaşımızın yaklaşımlarının bütünü içinde bir yere oturtamadığımız sürece yönelteceğimiz eleştiri çoğu kez istenen sonuca ulaşmaz. Birini eleştiriyoruz. O kişi de "evet, ben burda yanlış yaptım, özeleştiri veriyorum" diyor. Gerçekte böyle bir diyalogda ne bir eleştiri, ne de bir özeleştiri vardır. Bunun bir dizi olayda ortaya çıkması da çok fazla bir şeyi değiştirmez. Karşınıza yanlışlar çetelesi çıkar. Özeleştiri adına ise günah çıkarma listesi ile karşı karşıya kalırsınız. Demek istediğimiz şudur: Eleştirilen her ne ise, öncelikle onun asıl kaynağına inmek, asıl müdahaleyi onun üzerinden yapmak zorundasınız. Zaafın ideolojik, siyasal, sosyal, örgütsel vb. nedenleri çözümlenip ortaya konulamadığı sürece eleştiri ve özeleştiriler biçimsellikten kurtulamaz. Bir tür tekrara dönüşür.

Anlama temelinde gerçekleştirilmeyen bir eleştiri ise, gerçek bir değişimi ve dönüşümü sağlayamamakla kalmaz, sorunun kalıcı olduğu duygusunu da uyandırabilir. Nesnel olanı ifade etmekten uzak kalan, kafamızdaki kalıplar üzerinden yapılan bir eleştiri dönüp bizi zor durumda bırakan bir işlev görür. Bu bir yoldaşımızın bir davranışının eleştirilmesi üzerinden yaşanabileceği gibi, gelişen bir politik sürecin ya da bir işçi eyleminin vb. üzerinden de olabilir.

Öte yandan, gerçek bir dönüşümü amaçlayan bir özeleştiri de derinlemesine bir tahlili ve anlama çabasını gerekli kılar. Özeleştiri böyle bir yöntemle ele alınmadığında, bir geçiştirme aracına dönüşebilir. Eleştirinin gücü karşısında durumamaktan kaynaklanan kabullenme tutumları, bir kavrayışa

dayanmadıkça gerçek bir dönüşüm ve dolayısıyla eleştiriye konu olan zaafı tekrarlamama sonucunu yaratmaz.

İkinci nokta ise eleştiri veya özeleştirinin hangi amaçlar çerçevesinde yapıldığıdır."Son tahlilde belirleyici olan nereye değil, nereden bakıldığıdır." Kendinden menkul bir eleştiri ya da özeleştiri olamaz. Devrimci eleştiri çözümleyicidir. Bu nedenle de eğitici ve ilerleticidir. Devrimci eleştiri, geriye ve mevcut olana değil, ileriye dönük olan eleştiridir. Bu faktörlerden kopartıldığında eleştiri adına gerilik, ya da düpedüz gerici, yıpratma özelliği taşıyan didikleyicilik, dedikoduculuk ortaya çıkar. Bu niyetlerle değil, ideolojik-siyasal, sosyal kimlikle ilgili bir durum olarak kendiliğinden şekillenir.

Eleştiriye karşı alınan tavır da büyük önem taşır. İki ayrı uçta yeralan, tümüyle kabullenme ve eleştiri altında ezilme tutumu ile tümüyle reddetme ve en iyi savunma saldırıdır inantığıyla eleştiriyi bloke etme tutumu öz olarak aynı kimlik ve kişilik tutumudur. Eleştirilen şeyi değil, eleştirinin kendisini irdeleme eğilimi, kendini ya da süreçlerini sorgulamayı, dolayısıyla eleştirilerden ileriye dönük sonuçlar çıkarmayı engeller.

Karşımıza çıkan bir başka yanlış eğilim de, eleştiriyi hukuk üzerinden yaklaşmak veya siyasal faktörleri atlayarak hukuksal nedenlere yönelmektir. Hangi düzeyde olursa olsun, böylesi bir yaklaşım bürokratik bir eğilimin ifadesidir. Yukarıdan, üst organlardan yöneltilen eleştirileri ciddiye alan ya da alır görünen, aşağıdan yapılan eleştirileri önemsemeyen bir tutum eleştirinin mantığını değil, sadece hukukunu önemser. Böyle bir tutumda ileriye dönük hiçbir yan yoktur. Gerçekte ise eleştiriye kapalılığı ifade eder.

Özellikle örgüt saflarında yeni olan genç yoldaşlarımızın gelişme süreçleri açısından bu sorun büyük bir önem taşımaktadır. Deneyimsiz ve donanımsız, henüz devrimci örgüt değerlerini ve kültürünü içselleştirememiş genç yoldaşlarımızm pek çok hatalı tutum ve davranışı ile yüzyüze geleceğiz. Bu yoldaşlarımızı, gördüğümüz her zaaf ve zayıflığı sürekli kendi içinde eleştirerek, onları çerçevesi çizilmiş "sınıf devrimcisi" kalıplarına sokmaya çalışarak değil, bizzat siyasal sınıf pratiği içinde geliştirebilir ve dönüştürebiliriz. Bunun ise bugünden yarına başarılabilir bir iş olmadığı açıktır. Özgüvenlerini sarsmadan, demoralize etmeden, olumlu yanlarından yakalayarak ileriye çekmeye çalışmak zorundayız.

Örgütsel yaşamda ve siyasal faaliyet içerisinde karşılaştığımız pek çok sorunun temelinde anlama ve "bakılan yer" sorunu önemli bir yer tutuyor. Güçlüklerimiz ne olursa olsun, bunları aşmamızın imkanları elimizin altında fazlasıyla vardır. Yeter ki bunları değerlendirmesini başarabilelim.

V. YILMAZ

Yoldaşlık ilişkisi ve konumlanma....

(Baştarafı s.19'da)

sorunlarıyla baş başa kalıyorlar. Sosyal kökenden gelen alışkanlıkların, egemen sınıf kültürünün ürünü ilişkilerin bu alana da yansıdığını görüyoruz. TC'nin tuhaf bir kültür vardır. Cumhurbaşkanı, başbakan vb. bir şehre ya da kuruma gidecekse, yollar temizlenir, odalar pırıl pırıl hale gelir, çiçeklerin dağınıklıkları düzeltiliverir. Benzer bir biçimde günlük yaşamındaki dağınıklığını eve taşıyan yoldaşlar, sorumlu yoldaşları gelecekse, birden düzenli ve tertemiz oluverirler. Söylenegeldiği gibi alışkanlıkların gücü en tehlikeli güçtür.

Partili militanlar olmanın hassasiyetini her an ve her gün gösterebilmeliyiz. Bu bir rol değil, gerçek bir yaşam tarzı olduğu zaman asıl anlamını kazanır. Ev içinde birlikte yaşadığımız yoldaşlarımızı daha ileri düzeyde kazanmalıyız. Hiçbir şeyi sınıf mücadelesinin ve örgütün ihtiyaçlarından bağımsız ve "özel" görmemeliyiz. Her bir yoldaşımız çeşitli dönemlerde belli sorunları, stresleri olabilir. Bu sorunları ve stresi ortak yaşama taşımamaya çalışmak sorumluluğun bir yanıysa, olası kontrolsüzlükleri mesele yapmadan, karşı tarafı daha fazla tahrik edeci tepkilerden kaçınmak da sorumluluğun öteki yanıdır.

Komünistler komünist gibi yaşamalıdırlar. İnsanlık tarihinin her bakımdan en ileri düzeyini temsil ettiklerini unutmadan...

Yaşar ŞEN

Yoldaşlık ilişkisi ve konumlanma sorunu

Komünist yeraltı yaşamının temel zorluk alanlarından biri de konumlanacak mekan sorunudur. Evin tutulma biçiminden kullanımına, birlikte konumlandığımız yoldaş ya da yoldaşlarla ilişkilerden gizlilik kurallarına uyumda titizliğe kadar birçok ayrıntı bu sorunun içindedir. Mekan sorunu salt teknik bir yerleşim değilse eğer, sürdürülecek faaliyetin özü, esası ve biçiminden ayrı düşünülemez. Militanın kullandığı ev sadece barınak ya da "otel" değildir. Komünist militanın evi faaliyetin üssü demektir. Proletarya devrimine endekslenmiş bir faaliyetin, kendi doğasına uygun tarzda şekillenmesi gerekiyor. Tuttuğumuz evlerin yoksul işçi semtlerinde olması, çoğunlukla da gecekondularda oturmamız, bir zorunluluğa değil sınıfsal bir tercihe dayanmaktadır. Bu artık bizim saflarımızda içselleşmeye başlayan bir tutumdur. Geçmişte de emekçi semtlerinde konumlanmaya çalışır ve bunu sık sık tartışırdık. Pek çoğumuz bu tarz konumlanmıştık da. Ancak o dönem bir parça yapay görünen bu ısrar, bugün içselleştirilmiş ve yaşam tarzımız haline gelmiştir. Çünkü artık siyasal yaşamımızın kendisi, bizzat sınıf zemininde yürüttüğümüz politik faaliyetin ihtiyaçları bunu gerektirmektedir.

Alan ve sorumluluk farklarından dolayı farklı yerlerde oturmak zorunda kalan yoldaşlarımız dışta tutulursa, temel politikamız işçi emekçi semtlerinde oturmaktır. Bu konuda asgari bir mesafe de alınmış bulunmaktadır. Fakat bu yeni zorlanma alanları da yaratmakta, ek bazı problemlere yol açmaktadır. Herşeyden önce sosyal uyum ve doğal bir davranış biçimi edinmek açısından.

Bir işçi ya da bu sınıfsal kökenden gelen genç bir militanla küçük-burjuva kökenli militanların zorluk alanları farklı farklıdır. Farklı sınıf ve katmanlardan gelen yoldaşlarımızın sınıf çalışmasında gösterdiği zorlanma ve uyumsuzluk, evinin tutulmasında ve kullanılmasında da kendini gösteriyor.

Evi ararken neye dikkat edeceğiz? Tutulan evin konumumuza ve faaliyet yürütmeye uygun olup olmadığı önemlidir. Kimi ev sahipleri oldukça didikleyicidirler. Böyle ev sahibiyle birlikte oturmak zorunda kalmak gözlerin sürekli üzerimizde olması anlamına gelecektir. Evin giriş çıkışı, çevre evlerden kontrol edilip edilemediği, cadde ya da ara sokakta oluşu, mahallenin dinsel ve siyasal ağırlığı vb. Ama çoğunlukla tercih etmek gibi bir lüksümüz olmayabilir. Ev tutarken kılık kıyafetimiz yadırganmayacak tarzda olmalıdır. Kılık kıyafetimizle, konuşma tarzımızla, sohbetlerimizle inandırıcı olmak, son derece doğal davranmak, iş, konum vb. açısından hazırlıklı olmak önemlidir. Gecekondu insanı oldukça meraklıdır ve dedikoduyu sever. Ev tutarken ev sahiplerinin süzücü tavırları, sıradan sorularıyla tartmaya çalışmaları boşuna değildir. İsim, memleket, işyeri, daha önce nerede oturduğun, annen, baban, kardeşlerin, askerlik yaptığın yer vb. Bunların bir kısmı yerleştikten sonra sorulacaktır. Çift yoldaşların kendi aralarında uyumlu bir bilgi alışverişleri olmalıdır. Kaç çocuğunuz var diye sorulduğunda çocuğumuz yok diye cevap verince, ev sahibinin kafasındaki "niye" sorusuna cevap vermek gerekir. Bu, genç olmakla, yeni evlenmiş olmakla, tedavi görüyor olmakla ilgili olabilir vb. Ev tutarken memleketin hiçbir özelliğini bilmiyorsak, sıkıntılı anlar yaşayabiliriz. "Memleketimizin" kimi geleneklerini, ilçelerini, ünlü yiyeceklerini vb. öğrenmeliyiz. Çok küçük gibi görünen kimi çelişkili açıklamalardan kaçınmalıyız. Önemsemediğimiz küçük yanlışlıklar tehlikelidir. Muhatabımızın (ev sahibi, komşu, bakkal vb.) kafasında bir "acaba" sorusu takılabilir. Ev eşya bakımından da bölgenin durumuna uygun olmalıdır. Bekara ev verilmeyen bir bölgede ev tutmak zorundaysak, ev sahibini ikna etmek ise yoldaşlarımızın yeteneklerine kalmış demektir.

"Yeni kiracılar" mahalle sakinleri ve ev

sahiplerinin günlük konuşmalarında sürekli sözkonusu olur. Kimi durumlarda müthiş bir basınç altına gireriz. Kendimizi kastıkça, dışa kapattıkça merak ve basınç artar. Komşuların eve taşındıktan sonraki ilk talepleri "ev görmeye" istekli oluşlarıdır. Dedikodularına hem malzeme hem de yeni ortaklar aramaya çalışırlar. Yatak odası, oturma odası, giysilerimiz, çaydanlığımızın çelik mi alimünyum mu olduğu? vb. Tüm bunaltıcılığma rağmen rahat davranılmazsa, ilişkilerin gereksiz gerginleşmesine mahal verilirse, mahallede olumsuz bir tipolojinin çizilmesine neden olabilir. Evin önünün süpürülmesi, halı-kilim vb. silkelenmesi ya da yıkanması, temiz bir insan görüntüsünün sağlaması, komşularla ilişkide rahat davranılması, meşrulaşmamızı ve kendileri gibi insanlar olarak kabul edilmemizi sağlayacaktır. Benim tarzım bu diyerek "burnundan kıl aldırmayan", kendisini dayatan tarz ya da kişilik emekçilerle kurulan (aslında kurulamayan) ilişkilerin de düzeyini gösterir. Her devrimci değişmek, alışkanlıklarından arınmak zorundadır.

Ev içinde yapılacak örgütsel çalışmaların sağlıklı seyri için kimi tedbirleri gözönüne almak gerekir. Geç saatlerde toplantı, yazı yazma, kitap okuma, pankart hazırlama vb. gibi çalışmaları yaparken iki şeye dikkat etmek gerekir. Işığın sızması ve sesin duyulması. Böyle durumlarda birbirine dikilmiş iki perdelik ya da kalın battaniye kullanılabilir. Ya da gece lambası vb. Kimi yoldaşlarımız "illegalite" gereği mahalle bakkalından alışveriş yapmazlar. Bunu da deşifre olmamak adına yaparlar. Oysa bu çok çocukça bir davranıştır. Esnafların gereksiz merakına neden olmak istemiyorsak, burada da rahat bir ilişki kurabilmeliyiz. Zaten düşmanı mahallemize kadar getirmişsek, bakkalın bizi tanıyıp tanımaması fazla bir önem teşkil etmez. Belki de kendimizi en fazla dayattığımız alanlardan biri de giyim kuşamdan tavizsizliktir. Bu durum dikkat ve ilgi odağı haline gelmemize yetebilir.

Buradaki örneklendirmeler fazlasıyla ayrıntılandırılabilir. Fakat önemli olan ayrıntıları işlemek değil, meselenin özünü ve ruhunu kavramak ve buna uygun davranmaktır.

***

Birlikte konumlanma ve ortak yaşam aynı zamanda yeraltı yaşamının birçok zorluklarının öğrenildiği, bilince çıkarıldığı bir okuldur. Birbirini hiç tanımayan, alışkanlıkları ve geçmiş kültürleri farklı devrimcilerin bir örgüt yaşamı içinde kaynaşmaya çalıştığı, çatıştığı, zaaflarını aşmaya uğraştığı bir mekandır. Hepimiz değişik yerlerden geliyoruz. Konuşma tarzlarımız, giyimimiz, espirilerimiz, yemek yeme alışkanlıklarımız vb. farklı farklı olan yoldaşlarız. Kuşkusuz sözkonusu olan tek tipleşme değildir. EKİM'in ideolojisini sindirmiş ve yaşam tarzı haline getirmiş yoldaşların olaylara yaklaşımıyla, deneyimsiz ve genç devrimcilerin algılayış biçimlerinde farklılıklar vardır, olacaktır. Ama herkes yaşayarak öğrenecektir. Aslolan yaşadıklarımızı bilince çıkarmaktır.

Yeraltı yaşamında "yoldaş" sözünün gerçek anlamı soyut platformlarda değil, paylaşarak gerçekleşir. Dostluğun, zorluklar karşısında bütünleşmenin, paylaşmanın sınırlı kaldığı ya da olmadığı yerde "yoldaşlık" hiç ir zaman gerçek anlamına kavuşmaz. Kavgayı içselleştiremeyenler yoldaşlığın ne yüce bir duygu olduğunu anlayamazlar. Bunun tersi de doğrudur. Ortak mekanda kurulacak dengeli bir iç yaşam her iki tarafı da geliştirir, hareketle bütünleşmesini sağlar. Yeni devrimciler kollektif iradeden çok bireylere bağlanmaya eğilimlidirler. Birlikte çalıştığı kadronun tüm davranışları, ilişki tarzı, yönlendirme ve geliştirmede gösterdiği tutum yeni devrimciyi ya ileriye çıkartır ya da geriye düşürür. O koskoca bir partiyi yoldaşı üzerinden algılar. Yoldaşı olumlu bir tablo çiziyorsa, partinin gidişatı ve söyledikleri doğrudur. Tersinden yoldaşının olumsuzlukları partiyle bütünleşmesini zaafa uğratır. İnanç erozyonunu besler, ikircikli yanının güçlenmesine vesile olur.

Nesnel zorunluluklardan dolayı iki genç devrimcinin birlikte eve çıkmaları, çoğu durumda gelişimlerini zora sokabilmektedir. Çünkü her ikisinin de birbirlerine verecekleri, katacakları şeyler sınırlıdır. Sıradan insanların çatışmalarını yaşıyorlar. Bu çatışmayla örgütsel platform, devrimci değerlere bağlılık, yoldaşlık bir kenara bırakılabiliyor. Sorumlu yoldaşlarının haftada ya da onbeş günde yaptığı periyodik toplantılar sorunu anlık olarak çözüyor, ama arkası gelmiyor. Sorumlu yoldaşları evin dışına çıktığı andan itibaren yalnızlıklarıyla,

(Devamı s.17'de)

Zorlukların üzerinden atlayarak değil, onları aşarak ilerleyeceğiz

I

Belli bir yaşa kadar sosyal yaşamdan uzak, kendi dünyasında, düzenden beklentilerimle yaşadım. Ailede feodal ilişkiler etkindi. Tabiatıyla kadınlar üzerinde de sıkı bir baskı vardı. Eve kapatma, evde çalıştırma, söz söyleme hakkından yoksun bırakma gibi. Baskıların sadece bizim ailede olduğunu düşünürdüm. Bu yüzden baskılar bana daha da haksız geliyordu. Ailenin bir düzen kurumu olduğunu, sadece iç ilişkileri ve kadınlar üzerindeki baskılarıyla değil, ideolojisiyle, kültürüyle, ahlakıyla, gelenek ve görenekleriyle düzenin en başta aile kurumu tarafından temsil edildiğini çok sonra anlayacaktım. (...)

Ağabeyimin de desteğiyle dışarıya açılmaya, bir iş bulup çalışmaya karar vermiştim. Babam evde olmadığı için annemle konuşup işe başlayacağımı söyledim. Annem de kızarak, ağlayarak, bağırıp çağırmaya başladı. Diğer ağabeylerim ise „babanı tanımıyormusun, izin vermez, otur oturduğun yerde" dediler. Onların ne dedikleri benim için zaten önemli olmamakla birlikte, engel de değildi. İşe başladım. Babam önceleri kızıp köpürse de kararlılığım karşısında diyecek birşey bulamadı. (...)

Çevrede çalışan ilk bayan bendim. Yoldaşlarla ve EKİM'le gerçek tanışmam bu süreçte gerçekleşti. Bir gün bir vesileyle bir arkadaşla tanıştık. Onu ilk kez görmeme rağmen hemen kaynaştık, onun ilgisi beni çok etkilemişti. Daha sonra o yoldaşla eğitim çalışmasına başladık. Gösterdiği ilgi beni her geçen gün daha da mücadeleye bağlıyordu. Zamanla sadece teorik eğitimin yeterli olmadığını, bunun pratikle tamamlanabileceğini kavramaya başladım. Ve kendimi pratiğe hazırlıyordum. İlk pratiğimde kovalamaca yaşamıştım. Bunu diğer pratiklerim izledi. Faaliyetimiz etkisini göstermeye başlamıştı. Geniş bir ilgi oluşuyordu. Bu durum diğer gruplar üzerinde de bir basınç oluşturmaya başladı. Onlar da benzer bir yönelime girdiler. Fakat bu bir atımlık baruttu. Devamını getirmediler. (...)

Derken, daha tanımlı bir ilişki sürecine girdik. Aile ile hemen tüm köprüleri attım. Mücadeleye daha aktif katılabilmek için bu bir zorunluluktu. Doğrusunu söylemek gerekirse, hiçbir şey düşündüğüm gibi gelişmemişti. İlk süreçlerde ailemden kopmam beni hiç etkilememişti. Ama beklediğin gibi gitmemesi, küçük-burjuva alışkanlık ve hayallerin depreşmesine neden oldu. Bu günden güne kendini hissettiriyordu. Bunda yeni çalışma alanına uyumun getirdiği sorunlar ve bir dönem için zorululuk olarak karşımıza çıkan bazı durumların da payı oldu. Konuyu dosdoğru yoldaşlara açtım. Yoldaşın "zorlukları aşmanın tek yolu onların üstüne gitmektir" sözü beni oldukça etkiledi. Kendime yöneldim ve ciddi bir hesaplaşmaya girdim. Böylece yoldaşların desteğiyle zayıflıklarımı giderdim. Şimdi fabrikada sınıf çalışması içindeyim. Ve komünist işçi partisinin bana vereceği tüm görevlere hazırım.

Bu vesileyle tüm yoldaşlara seslenmek istiyorum: Zaaflarımızın üstünü örterek hiçbir yere varamayız, bir yerde patlak verdiğinde bizi daha da geriye itebilir. Yani dosdoğru nefret ettiğimiz düzenin kucağına. Sonuçta hemen mükemmel olacağız diye birşey yoktur. Öğrenerek, belki hata da yaparak, mücadele içinde ilerliyeceğiz. Hata yapmış olmak bence çok önemli değil. Önemli olan hatamızı fark ettiğimiz anda üstüne yürümektir. Önemli olan azim ve kararlılıkla düşmanın karşısında kendimizden taviz vermeden durmaktır.

II

EKİM'le tanışmam çok genç yaşta gerçekleşmişti. Eski yaşantımdan koparken çok rahat ve sevinçliydim. Diğer yoldaşlar gibi artık hayatımı hep devrime ve sosyalizme adayacaktım. Ve en önemlisi de kimsenin bir telkini ya da dayatması olmadan kararı kendim vermiş ve bu yolu öz irademle seçmiştim.

Hayatımda ilk defa böyle bir seçimi yapmam ve yoldaşlarımın bu kararı tereddütsüz kabul etmeleri beni çok duygulandırdı. ... Biliyordum ki, zaaflarım, küçük burjuva alışkanlıklarım vardı. Ama yoldaşlarım bunlara rağmen beni kabul etmişlerdi. Bu yoldaşlarıma ve EKİM'e olan inancım ve bağlılığımı daha da artıyordu.

Kafamdaki tasarılara göre, kısa süre içinde yoldaşlarım beni eğitecek ve ben bu kısa sürede dört dörtlük bir devrimci olacaktım. Oysa zamanla öğrenecektim ki, dört dörtlük ve bilinçli bir devrimci olmak da bu kadar kolay değildir, olamaz da. Çünkü bilim hemen elde edinilecek bir şey değildir. Aynı zamanda da sınırsızdır. Yani insan yaşadığı sürece her zaman yeni bilgiler edinir.

Zamanla zaaflarım depreşmeye başladı. Belirli bir süre hep aynı yerde kalmamız ve düşündüğümü hemen görememem zaaflarımın depreşmesinde rol oynadı. Öyle bir yere geldi ki, geriye dönüşü dahi düşünmeye başladım. Bu zaaflarımın anlaşılmasını istemiyordum. Ne kadar yansıtmamaya çalışsam da bir gün bir yoldaş tarafından anlaşıldı. Durumu yoldaşa anlattım. Yoldaş da geriye dönüşün yok olmak olduğunu açıkladı. Benim düşüncem geriye dönmek, ama mücadeleden ve hareketten tamamen kopmamak şeklindeydi. Amacım, aile ocağında kendimi yetiştirmek ve yeni bir sürece hazırlanmaktı. Süreç bana öğretti ki, bu kendimi aldatmaktan başka bir anlama gelmiyordu.

Bu konuyu bir başka yoldaşla da konuştuk. Yoldaşların yaklaşımı ve eğitici çabası kendimi toparlamama yardımcı oldu. Kısa süre içinde kendimi toparladım ve bir atölyeye girip çalışmaya başladım. Önceleri büyük bir yabancılık çektim. Bu kadar yabancılık çekeceğimi doğrusu hiç düşünmemiştim. Faka bunu da kısa sürede aştım. Şu anda herhangi bir sorun yaşamıyorum. Bunları yoldaşların yardımına borçluyum.

İşçilere katmerli bir baskı uygulanıyordu. Hergün gece yarılarına kadar çalışıyorduk. Yoğun biçimde sömürülüyorduk. Bu durum burjuvaziye olan kinimi daha da attırıyordu. Diğer taraftan da işçi sınıfının verili durumu beni hayal kırıklığına uğratıyordu. Bu bir süre böyle devam etti. Bir gün hastalanmam üzerine ustadan izin istedim. Hiç kimseye izin vermiyordu. Bana da "dişini biraz daha sıkamaz mısın, akşama kadar bekle" dedi. Onun gerçek yüzünü işçilere teşhir etme fırsatını buldum düşüncesiyle, "ben hastayım anlamıyor musun?" dedim. O ise "gidersen bir daha gelemezsin" karşılığını verdi. Çekip gittim.

Yaşadığım bu deneyim sonucunda çok aceleci davrandığımı, bugün işçi sınıfının verili durumunun bu olduğunu, bu nedenle de sabırlı olmamız gerektiğini, komünistler olarak işçi sınıfını örgütleyip kendi güçlerinin farkına varmalarını sağlamak sorumluluğuyla yüzyüze olduğumuzu kavradım.

Edindiğim bu deneyimden ders alarak yeni bir fabrikaya girdim. Burada pek yabancılık çektiğimi söyleyemem. Kısa sürede alıştım. Ve işçilerle ilişki kurmayı başardım. Sosyal ilişkilerimi evlerine gidip onlarda kalma düzeyine kadar ilerlettim. Güvenlerini kazandırdıktan sonra yayın da verdim. İyi karşıladılar. Kısa bir süre sonra fabrikada işten atılmalar oldu. Ben de çıkarıldım. İşten atılmalar patronlar tarafından sistematik bir şekilde uygulanmaktadır. Çıkışlar verilirken işçiler hiç kimseyle görüşmesin diye zil çalmadan hemen önce haber veriyorlar. Böylece işçiler servislerine binmiş oluyor, pek kimsenin haberi olmuyor. Çıkışımı aldıktan sonra ilk işim gördüğüm işçiye söyleyip onunla vedalaşmak oldu. Kimi işçiler işten atıldığını söylediğim zaman üzülüp bana sarılıyorlar, kimileri ise gülerek "burdan kurtuldun, keşke beni de çıkarsalar da kurtulsam" diyorlardı. Ben ise bütün fabrikaların çalışma koşullarının aynı olduğunu, her yerde azgınca sömürüldüğümüzü, benim çıkışıma üzülmediğimi, onlardan ayrılacağım için üzüldüğümü söyledim ve fabrikadan ayrıldım.

(...)

Yaşadığım süreç, gerçek hayatı da, EKİM'i de, devrimci mücadelenin gerçek mahiyetini de, devrimci yaşamın onurlu düzeyini de daha iyi kavramamı sağladı. EKİM şahsında sosyalizme olan bağlılığım günden güne hayat bulmaktadır. Gerçek hayat yolunu bana yoldaşlarım ve ailem, yani EKİM, yani örgütüm öğretti. EKİM'i daha iyi tanıdıkça evden kopuşum asıl anlamını, devrim ve sosyalizm davasına olan bağlılığım asıl şimdi kaynağını bulmaktadır. Ve beni asıl şimdi hayata bağlanmaktayım.

Özge DENİZ

Okurlardan / Yoldaşlardan...

İşçilerin kaderi kendi ellerindedir

İsdemir'e bağlı bir taşaron firmasında gerçekleşen eylem, işçilerin birleşik gücünün ne kadar önemli olduğunu somut bir biçimde gösterdi. Taşeron firma ihaleyi yeni almıştı. İşçilerin yarısı eski, diğer yarısı da patronun akrabaları ile torpilli işçilerden oluşuyor. Bu durum işçilerin birlikte hareket etmesini engelliyordu. Fakat zamanla hak verilmez alınır havası ağır basmaya başladı. Sorunlar üst üste yığılınca (otobüs kartı, giriş kartı, ücretlerin 2 aydan beri verilmemesi) işçiler tepki koyarak saldırıların önünü kesmeye çalıştılar. Bunun üzerine patron 5-10 milyon arası avans vermek için işçileri çağırdı. Aylıklarını talep eden işçiler avansı reddettiler. Bunun üzerine patron iyi niyetli insan rolü oynamaya başladı. Aylıklarımızın 15 gün sonra, üstelik ilk ay 23, ikinci ay 26 ve üçüncü ay için de 30 milyon olarak vereceğini açıkladı. Öteki sorunların da bir gün içinde çözüleceği sözünü verdi.

İşçiler kısa sürede patronlar sınıfının ne kadar aşağılık bir asalaklar yığını olduğunu canlı bir şekilde gördüler. Patron taktik değiştirerek 2 aylık paramızı verdi. Ama birinci ayın mesailerini kesti, ikinci ayda da söz verdiği 26 milyon zammı uygulamadan, yani yine 23 milyon üzerinden ödeme yaptı. Bir taşla iki kuş vurma taktiğiydi bu. Paranın vardiya vardiya ödenmesi nedeniyle patronun taktiği başarıyla sonuçlandı. İşçiler bir anlık yüklü para görünce (30 milyonla-50 milyon arası) patronun öteki sözlerini unutmuşlardı. Ev sahibi ve bakkal borçlarını kapatmak için parayı alan eve yöneliyordu. Aradan ongün geçmişti ki, sorunlar gene su yüzüne çıkmaya başladı.

İşçiler şu an bir arayış içerisindeler. Bir kez daha açığa çıktı ki, patronlar sınıfının akrabaları yalnızca ve yalnızca paradır. İşçiler kendi kaderlerini patronların insafına bırakamazlar. Kaderlerini kendi ellerine almak zorundadırlar.

İsdemir'den bir taşeron işçisi

Yaşayarak öğreniyoruz

Büyük bir fabrikada iş bulmak zaman alınca, geçici bir süre için küçük bir atölyede işbaşı yaptım. Bu süreçte çok iyi anladım ki, işçileri etkileyebilmek ve kalıcı bağlar kurabilmek için herşeyden önce bir sosyal çevre edinmek, iyi bir dinleyici ve iyi bir gözlemci olmak gerekiyor. Fakat ben işçilerin konuşma ve tavırlarından dolayı son derece rahat davrandım. Siyasal etkilenmeye açık görünüyorlardı. Beni henüz yeterince tanımamış olmalarını gözetmeden doğrudan siyasi ilişki geliştirmeye giriştim. Ustabaşı bir işçiye bağırınca işçilerin birlikte karşı çıkmaları, işçilerin sürekli çalışma ve yaşam koşullarından şikayet etmeleri beni aceleciliğe itmişti. Onlara sürekli birşeyler yapmamız gerektiğini anlatıyordum. Fakat ben bunlardan söz ettikçe işçilerin benden uzaklaştıklarını farkettim.

Bunun nedeni onları toplantılara, geziye ve 1 Mayıs'a çağırmam değildi. Beni henüz tanımıyorlardı. Doğrudan örgütlü devrimci mücadele propagandasıyla işe başlamam ayrıca temkinliliğe yolaçıyordu. Örneğin iki genç işçi platformu toplantısına geleceklerine dair söz vermişlerdi. Ama aynı işyerinden bir akrabalarının konuşması onları etkileyebildi. Zira ben onları herhangi bir biçimde kuşatmış değildim. Ama geri bilinçli akrabalarıyla her mekanda birlikteydiler.

Biraz sabırlı davransaydım geniş bir çevre edinebilirdim. Çünkü işletme küçük olsa da geniş bir çevreye ulaşma şansım vardı. Bu işletmeden hareketle başka fabrikalara ulaşabilirdim. Fakat yine de boşuna dememişler "hiçbir devrimci çalışma boşa gitmez" diye. Bunu, o iki genç bana gelerek, "gerçekten sen haklıymışsın, bütün konuştukların doğruymuş ve gerçekten bir şeylerin yapılması gerekiyor" dedikleri zaman daha iyi anladım. Her ne kadar korkuyor olsalar da şu anki düşünceleri eskisine göre çok farklı. Yine de bu süreci bir kayıp olarak görmüyorum. Herşeye rağmen deneyim edindim. Bunu da önemli bir kazanım sayıyorum. Yaşayarak öğreniyoruz. Bundan sonraki pratiğimin daha yetkin olacağından kuşku duymuyorum.

S. Fuat/İstanbul

zaaflardan kurtarılması, özgür çalışan insanların özgür birliğine dönüştürülmesi gerçekten de ancak proletaryanın öncüsü, bu biricik devrimci sınıfın tümünün ya da çoğunluğunun desteğiyle sömürücüleri devirdikten, baskı altında tuttuktan, sömürülenleri kölelikten kurtardıktan ve bunların yaşam koşullarını mülksüzleştirilen kapitalistlerin hesabına derhal iyileştirdikten sonra, ancak bütün bunlardan sonra ve bizzat şiddetli sınıf mücadelesinin seyri içinde gerçekleştirilebilir.

4- Kapitalizm üzerinde zafer için önder parti, Komünist Partisiyle, devrimci sınıf - proletarya- ve kitle, yani emekçi ve sömürülenlerin toplamı arasında doğru bir ilişki gerekir. Ancak Komünist Partisi, devrimci sınıfın gerçekten öncüsüyse, bu sınıfın en iyi temsilcilerini saflarında bulunduruyorsa, tamamen azimli ve davaya bağlı, inatçı, devrimci bir mücadele deneyimiyle eğitilmiş ve çelikleşmiş komünistlerden oluşuyorsa, sınıfının bütün yaşamıyla ve bu sınıf aracılığıyla bütün sömürülen kitleyle kopmaz biçimde birleşmeyi ve bu sınıfa ve bu kitleye tam güven vermeyi becermişse -ancak böyle bir parti, proletaryaya, kapitalizmin bütün güçlerine karşı en amansız, tayin edici, son savaşta önderlik edebilir. Öte yandan proletarya ancak böyle bir partinin önderliğinde, devrimci atılımının bütün gücünü geliştirebilir, kapitalizm tarafından satın alınmış küçük işçi aristokrasisi azınlığının, sendika ve kooperatiflerin vs. eski liderlerinin kaçınılmaz kayıtsızlığını ve kısmen de direnişini aşabilir, ancak o zaman kapitalist toplumun ekonomik yapısı sayesinde şimdiden nüfus içindeki payıyla karşılaştırılmayacak kadar büyük olan tüm gücünü geliştirebilecektir. Son olarak, burjuvazinin ve burjuva devlet aygıtının boyunduruğundan gerçekten kurtulan ve (sömürücülerden) gerçekten özgür biçimde kendi Sovyetlerinde örgütlenme olanağına kavuşan kitle, yani emekçi ve sömürülenlerin bütünü, kapitalizmin baskı altında tutmuş olduğu onlarca milyon insanın inisiyatifini ve enerjisini tarihte ilk kez geliştirebilecek durumda olacaktır. Ancak Sovyetler tek devlet aygıtı haline geldiğindedir ki, en aydınlanmış, en özgür burjuva demokrasisinde bile gerçekte yüzde doksandokuz yönetimin dışında bırakılan sömürülenlerin bütün kitlesinin yönetime gerçekten katılması mümkün olacaktır. Sömürülenler kitlesi sadece Sovyetlerde, kitaplardan değil, kendi pratik deneyimi temelinde sosyalist inşa eserinin, yeni bir toplumsal disiplin, özgür çalışan insanlarının özgür birliğini yaratmanın nasıl ele alınması gerektiğini gerçekten öğrenmeye başlar.

II

5- Uluslararası komünist hareketin gelişiminde içinde bulunduğumuz an, kapitalist ülkelerin çok büyük çoğunluğunda, proletaryayı diktatörlüğünü gerçekleştirmeye hazırlamanın sona ermemiş, hatta çoğu durumda henüz sistemli biçimde ele alınmamış olmasıyla karakterizedir. Buradan yakın gelecekte proleter devrimin olanaksız olduğu sonucu çıkmaz; o kesinlikle olanaklıdır, çünkü ekonomik ve politik durum patlayıcı madde ve bunların ateş almasını sağlayacak nedenler bakımından olağanüstü zengindir; proletaryanın hazır olması dışında devrim için bir başka önkoşul, yani bütün egemen ve bütün burjuva partiler içinde bir genel kriz hali de mevcuttur. Fakat söylenenlerden çıkan sonuç, şimdi komünist partilerin güncel görevinin devrimi hızlandırmak değil, proletaryayı daha güçlü bir biçimde hazırlamaktır. Öte yandan pek çok sosyalist partinin tarihinden sözünü ettiğimiz durumlar, bizi proletarya diktatörlüğünün "kabulü"nün sadece sözde kalmaması gerektiğine dikkat çekmeye sevkediyor.

Bu nedenle, uluslararası proleter hareketin bakış açısından şu an komünist partilerin esas görevi, dağınık komünist güçleri bir araya toplayıp, her ülkede birleşik bir komünist partisi kurarak (ya da var olanı güçlendirip yenileyerek), proletaryayı devlet iktidarını ele geçirmeye, hem de iktidarı proletarya diktatörlüğü biçiminde ele geçirmeye hazırlama çalışmasını on kat artırmaktır. Proletarya diktatörlüğünü kabul eden grup ve partilerin alışılmış sosyalist çalışması, bu çalışmayı komünist bir çalışma ve proletarya diktatörlüğünün öngününün görevlerine uygun bir çalışma olarak kabul etmek için gerekli olan radikal değişikliğe, radikal yenilenmeye tabi tutulmuş olmaktan henüz çok uzaktır.

(...)

(Komünist Enternasyonal II. Kongresi'nin Ana Görevleri Üzerine Tezler, Seçme Eserler, Cilt: 10, İnter Yay., s.181-186)

Proletarya diktatörlüğünün ve Sovyet iktidarının özü

V. İ. LENİN

(...)

2- (Komünizmin ilk aşaması olarak) sosyalizmin kapitalizm üzerinde zaferi, gerçekten devrimci biricik sınıf olarak proletaryadan şu üç görevin çözümünü talep eder. Birinci görev, sömürücüleri ve ilk planda da onların ekonomik ve politik esas temsilcisi burjuvaziyi devirmek, ezmek, direnişini bastırmak ve sermayenin boyunduruğunu ve ücret köleliğini yeniden kurmaya yönelik her türlü çabasını olanaksız kılmaktır. İkinci görev, proletaryanın devrimci öncüsünün, Komünist Partisi'nin, sadece tüm proletaryayı ya da onun ezici, muazzam çoğunluğunu değil, aynı zamanda emekçilerin ve sermaye tarafından sömürülenlerin bütün kitlesini de peşinden sürüklemesi, onların başına geçmesi, sömürücülere karşı sınırsız cesaret isteyen ve amansız sertlikteki mücadele sürecinde onları aydınlatıp örgütlemesi, eğitmesi, disipline etmesi, tüm kapitalist ülkelerde nüfusun bu ezici çoğunluğunu burjuvaziye bağımlılıktan kurtarması ve pratik deneyim yoluyla liderine, proletaryaya ve onun devrimci öncüsüne güven aşılamasıdır. Üçüncü görev, neredeyse bütün ileri ülkelerde, nüfusun azınlığını oluşturmasına rağmen, sayıları hala oldukça fazla olan, tarım, sanayi ve ticaretteki küçük mülk sahipleri sınıfının ve bu sınıfa denk düşen aydınlar, memurlar vs. katmanının kaçınılmaz yalpalamalarını, bu sınıfın burjuvaziyle proletarya, burjuva demokrasisiyle Sovyet iktidarı arasındaki yalpalamalarını tarafsızlaştırmak ya da zararsız kılmaktır.

Birinci ve ikinci görevler kendi başına birer görevdir ve her ikisi de sömürücülere ve sömürülenlere karşı özel bir hareket tarzı gerektirir. Üçüncü görev ilk iki görevin uzancıdır ve sadece tek tek yalpalama durumlarının somut koşullarına göre birinci ve ikinci tür yöntemlerin becerikli, zamanında ve esnek kombinasyonunu gerektirir.

3- Bütün dünyada ve özellikle de en ileri, en güçlü, en uygar ve en özgür kapitalist ülkelerde militarizmin, emperyalizmin, sömürgelerin ve güçsüz ülkelerin boğazını sıkmanın, emperyalist dünya katliamının ve Versailles "barışı"nın yaratmış olduğu somut durumda kapitalistlerin, sömürülenlerin çoğunluğunun iradesine barışçıl biçimde boyun eğeceği yönündeki, sosyalizme barışçıl, reformist geçiş yönündeki her türlü düşünce sadece en aşırı küçük-burjuva darkafalılığı değil, aynı zamanda işçileri doğrudan doğruya kandırmak, kapitalist ücret köleliğini şirin göstermek, gerçeği gizlemektir. Bu gerçek, en uygar ve en demokratik burjuvazinin bile bugün üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti korumak için hiçbir hile ve suçtan, milyonlarca işçi ve köylüyü katletmekten çekinmediğinden ibarettir. Ancak burjuvazinin zor yoluyla devrilmesi, mülkiyetine el konması, tüm burjuva devlet aygıtının tepeden tırnağa, parlamenter, adli, askeri, bürokratik, komünal aygıtın vs. parçalanarak en tehlikeli, en ısrarlı sömürücüler tamamen kovulması ya da enterne edilmesi, kaçınılmaz direnme ve kapitalist köleliği yeniden kurma girişimleriyle mücadele etmek için bunların en sıkı biçimde denetlenmesi -sadece bu tür önlemler tüm sömürücü sınıfın gerçekten boyun eğmesine yol açabilir.

Öte yandan, 2. Enternasyonal'in eski partilerinin ve eski liderlerinin, kapitalist kölelik altında, söz konusu kapitalist ülke ne kadar uygarsa o kadar sonusuz çeşitli rafine ve aynı zamanda acımasız ve gaddarca biçimler alan burjuvazinin boyunduruğu altında emekçi ve sömürülenlerin çoğunluğunun tam bir sosyalist bilinç berraklığı, sosyalist inanç ve karakter sağlamlığı geliştirebileceği yönündeki bilinen görüşleri de hakeza kapitalizmin ve burjuva demokrasisinin şirin gösterilmesi, işçilerin aldatılmasıdır. En geniş emekçi ve sömürülen kitlelerin aydınlatılması, eğitilmesi ve proletaryanın etrafında, onun etkisi altında ve önderliğinde örgütlenmesi, egoizmden, dağınıklıktan, özel mülkiyetin ürettiği kusur ve

(Devamı s.23'te)